

PROSVETNI DELAVEC

Obvestilo Sveta LRS za strokovno izobraževanje glede reforme vajenskih in strokovnih šol s praktičnim poukom v poklicne šole in glede verifikacije

Svet LRS za strokovno izobraževanje je na svoji seji 23. aprila t. l. sprejel osnutke splošnega navodila za verifikacijo vzgojno izobraževalnih dejavnosti in navodila o minimalnih zahtevah in drugih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati poklicne šole. Zaradi pomembnosti gradiva je organiziral javno razpravo o problemih, na katere se nanašajo osnutki. Istočasno je naslovil na samoupravne organe gospodarskih organizacij, ustanov družbenih služb, gospodarskih zbornic, strokovnih združenj in društev odprto pismo. Odprto pismo jih seznani z nalogami gospodarskih organizacij in družbenih služb na področju strokovnega izobraževanja.

Svet LRS za strokovno izobraževanje je po preteku javne razprave na seji dne 6. decembra t. l. ugotovil, da je javna razprava zajela širok krog interesentov, predvsem vse strokovno izobraževalne ustanove in tiste gospodarske organizacije, ki so že doslej posvečale vzgojno izobraževalnim dejavnostim več pozornosti. Manj zanimanja pa so pokazale tiste gospodarske organizacije, ki se s problemi vzgoje in izobraževanja kljub vsem dosedanjim opozorilom še vedno ne ukvarjajo. Tudi na področju družbenih služb prizadeji še vedno ne kažejo zadostne pozornosti za obravnavane probleme.

Svet je ugotovil, da je bilo odprto pismo zelo ugodno sprejeto v tistih gospodarskih organizacijah, ki že imajo dobro vpeljeno službo strokovnega izobraževanja. Samoupravni organi mnogih takih gospodarskih organizacij so na podlagi odprtega pisma sprejeli konkretne sklepe za nadaljnje izboljšanje te službe.

Svet je ponovno poudaril, da ni mogoče učinkovito preobraziti dosedanjih vajenskih šol in šol s praktičnim poukom v poklicne šole, ne da bi uresničili v gospodarskih organizacijah in ustanovah družbenih služb tiste naloge, ki jih nakazuje odprto pismo. Izboljšanje vzgojno izobraževalne dejavnosti v gospodarskih organizacijah in ustanovah družbenih služb je namreč osnovni pogoj za zgraditev učinkovitega strokovnega vzgojno izobraževalnega sistema.

Glede pripomb k zamisli poklicnih šol je svet ugotovil, da je javna razprava zlasti pozitivno ocenila pristop k načinu reševanja tega problema in v celoti potrdila osnovno zamisel. Vse pripombe, ki jih je svet obravnaval kot rezultat te razprave, zamisli v ničemer ne menjajo, temveč le kvaliteto dopolnjujejo osnutke posameznih določb. Kot najbolj pozitivno pa svet ocenjuje to, da so mnoge gospodarske organizacije v svojih vzgojno izobraževalnih ustanovah že pričele prilagajati izobraževanje novemu konceptu. Uresničljivost zamisli pa dokazujejo s svojim delom tudi že mnoge druge izobraževalne ustanove, zlasti pa to dokazujejo eksperimentalne šole.

Na podlagi temeljite razprave je svet upošteval utemeljene pripombe in dopolnil oziroma spremenil nekatere določbe osnutkov predpisov o verifikaciji. Vendar pa teh osnutkov svet še ni dokončno sprejel, ker sodi, da je za soliden prehod vajenskih šol in šol s praktičnim poukom v poklicne šole potrebno zagotoviti še nekatere pogoje in razčistiti še nekatere vprašanja, brez česar si ni mogoče zamisliti uresničitve koncepta sodobnih poklicnih šol. Med ta vprašanja sodijo zlasti:

- zagotovitev ustrezne in učinkovite dejavnosti gospodarske zbornice LRS in okrajnih gospodarskih zbornic kot pomoči gospodarskim organizacijam za čimprejšnjo uresničitev odprtega pisma in zaradi potrebnega izdelovanja profilov za posamezne poklice. Takšno dejavnost je treba zagotoviti tudi v matičnih organih ustanov družbenih služb;
- okrepitev strokovne službe pri zavodu LRS za strokovno izobraževanje in prosvetno pedagoških služb;
- rešitev problema ustanoviteljstva in financiranja bodočih poklicnih šol, ker nam sedanje prakticistične rešitve ne omogočajo razvoja takšne mreže poklicnih šol, kakršne naše gospodarstvo potrebuje;
- zagotovitev sistematičnega izobraževanja učnega kadra za vzgojno izobraževalno delo v gospodarskih organizacijah, ustanovah družbenih služb in v bodočih poklicnih šolah;
- proučitev odnosa bodočih poklicnih šol do potrebnih reform v tehničnih in njim ustreznih strokovnih šolah za gospodarstvo in družbene službe ter
- vskladitev tistih pravnih predpisov, ki trenutno še zavirajo uresničitev zamisli poklicnih šol.

Svet LRS za strokovno izobraževanje želi obvestiti vse prizadete, da bo za uresničitev naštetih pogojev zelo hitro ukrepal. Zaradi temeljnih priprav za čimprejšnjo uresničitev zamisli bodočih poklicnih šol pa poziva vse prizadete, da pospešeno nadaljujejo z že pričetim delom.

Ljubljana, dne 6. decembra 1962.

SVET LRS ZA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

NOVOLETNA NAGRADA IN PREHOD NA PLAČEVANJE NAZAJ

S sklepom Zveznega izvršnega sveta ljudske republike Slovenije bo tudi letos dodeljena novoletna nagrada uslužbencem in delavcem, ki prejemajo osebne dohodke po zakonu o javnih uslužbencih. Tako bodo novoletno nagrado dobili tudi učitelji tistih šol, ki še niso prešli na sistem delitve dohodka po delu. V Ljudski republik Sloveniji je majhen odstotek šol, ki še niso prešli na delitev dohodka po delu in bi potem večina vzgojno izobraževalnih ustanov oziroma zaposlenih v teh ustanovah bila prikrajšana pri skupnih osebnih dohodkih samo zato, ker so se zavzeli za uvajanje novega sistema nagrajevanja po delu. Njihov global za delitev osebnega dohodka pa se je formalno

podobno kot v tistih ustanovah, ki so delile osebne dohodke po zakonu o javnih uslužbencih, to je določen procent povečanja na plače v letu 1961. Smiselna razlaga za dodeljevanje novoletnih nagrad pa je v tem, da dobijo dodatna sredstva za novoletne nagrade vse tiste vzgojno izobraževalne ustanove, katerim v global za leto 1962 ni bila vračunana novoletna nagrada — »trinajstna plača«. Tiste vzgojno izobraževalne ustanove, ki so dobile za 1962 leto v globalu poleg določenega procentualnega povečanja tudi novoletne nagrade, pa praviloma morajo imeti sredstva za novoletne nagrade na svojih računih. Ni pravilno, da bi kolektivni delili novoletne nagrade kot »trinajste plače«,

pač pa naj bo novoletna nagrada rezultat dela in uspehov. Prav tako ni pravilno, da bi novoletne nagrade uporabili za prehod na nagrajevanje za nazaj. Novoletna nagrada naj bo resnična nagrada za uspehe in delo in ne sredstvo za reguliranje sistema nagrajevanja.

Kljub objektivnim razlogom, ki govorijo za prehod na nagrajevanje za nazaj, ni pravilno izvršiti tega prehoda tako, da bi bili prosvetni delavci v vzgojno izobraževalnih ustanovah prikrajšani za enomesečne osebne dohodke.

Za republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev
Geza Čahuk

Šolstvo in vzgoja v občinskih statutih

Občinski statuti kot »kodeks družbenih norm, obveznosti, pravic in svoboščin občanov v komuni« imajo nalogo, da podrobneje opredelijo, konkretizirajo načelna določila ustave. S tem je že označena odgovorna vloga, ki jo bodo morali statuti odigrati v življenju komunalne skupnosti.

Predosnutek zvezne, prav tako pa tudi republiške ustave se trudita dati osnovo novemu pojmovanju družbenih služb — s tem pa tudi šolstvu kot delu celotnega družbenega življenja. Če danes pregledujemo predloge statutarov naših občin, ne moremo mimo ugotovitve, da so s svojimi pomanjkljivimi in netočnimi določili glede šolske politike še vedno nekeje na strani tistih pojmovanj, ki se niso znebila ostankov stare delitve med fizičnim in umskim delom.

Zagotoviti neoviran napredek obveznega šolanja, vzgojnega varstva in nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja ne more biti danes stvar niti samo prosvetnih delavcev niti prosvetnih organov, temveč celotne družbe, to je bilo že tolikokrat poudarjeno. Vendar so se prav v predlogih občinskih statutarov pokazale nekatere slabosti pri presojanju važnosti in potreb za neoviran

potek vzgojno izobraževalnega dela. Nimamo namena ugotavljati, kje je krivda za to, pač pa bi na kratko radi opozorili na nekaj takih pomanjkljivosti.

Večina statutarov začenja poglavje o šolstvu z določilom o brezplačnem pouku v osnovni šoli, pri tem pa so formulacije tako netočne, da se ne ve, ali gre samo za brezplačno dejavnost izobraževanja in vzgajanja, ki ga opravlja šola, ali pa so — s formulacijo: »občina zagotavlja brezplačno osnovno šolanje« — zagotovljeni učencem brezplačno tudi vsi učni pripomočki (knjige, zvezki itd.). Čeprav bo to slednje verjetno le malokatera občina zmogla, pa bi bilo treba to opredeliti kot perspektivo prizadevanja ali podobno.

Določila glede šol druge stopnje so ponekod popolnoma izostala, ali pa so navedena tako, kakor da je to skrb gospodarskih organizacij, ne pa tudi ljudskega odbora. (Tehniške in poklicne šole, gimnazije, učiteljska itd.).

V zvezi s financiranjem šolstva so formulacije zelo splošne ali pa jih sploh ni. Ponekod se opirajo le na tista določila zakona o financiranju šol, ki določajo, kako se formirajo sredstva

in vzgoje predšolskih otrok in skrbi za njihov razvoj. Habilitacija otrok z duševnimi in telesnimi motnjami ter celotna skrb zanje ni v statutih dovolj precizirana.

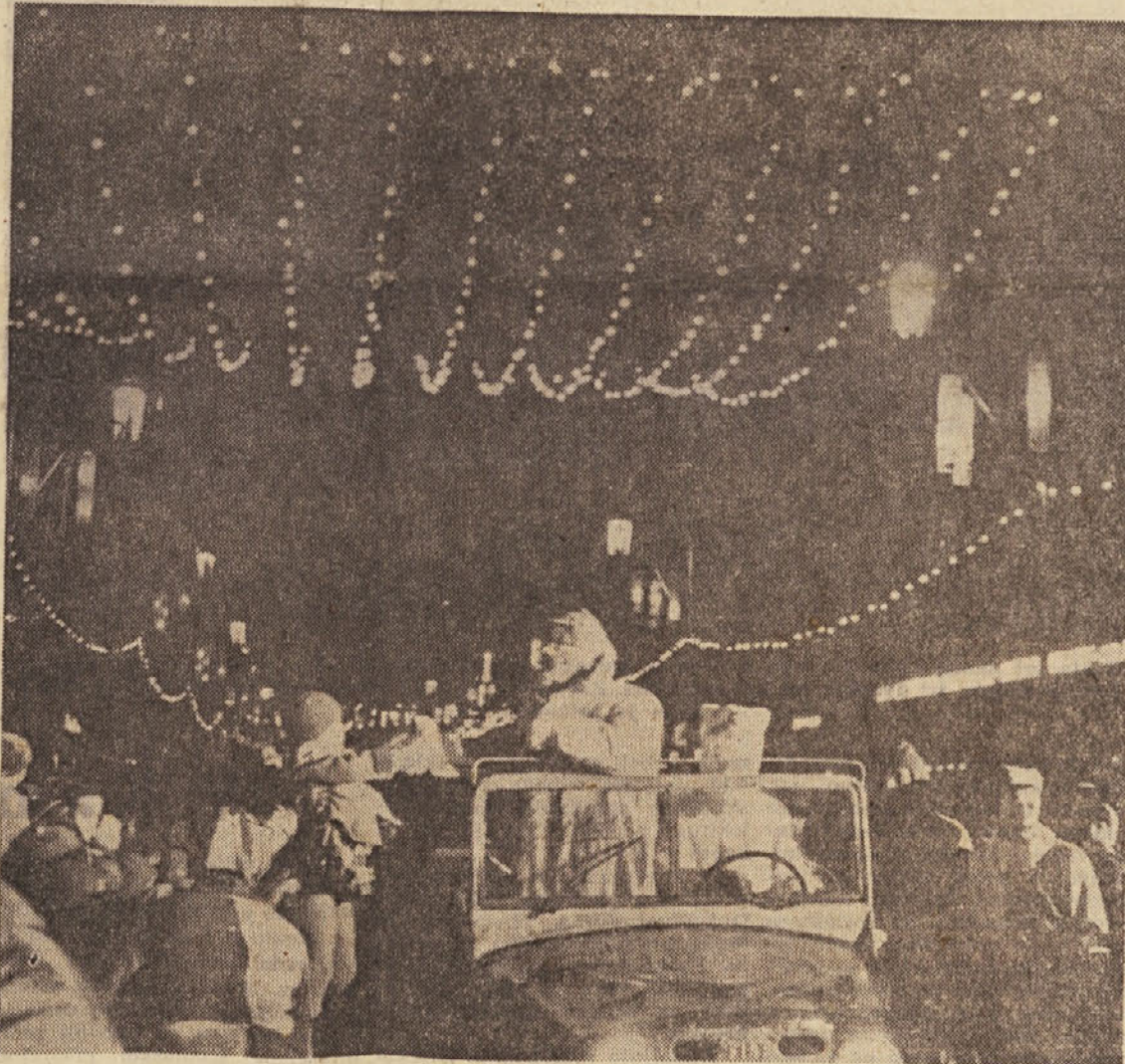
Tudi vprašanju samoupravljanja niso posvetili nekateri statuti potrebne pozornosti. V tem pogledu bi morali biti statuti vsklajeni z določili republiške ustave.

Cela vrsta je še vprašanj, ki jih prosvetni delavci v razpravah ob predlogu statuta v svoji občini lahko koristno načnejo — od skrbi za primeren strokovni kader in ustvarjanje pogojev za delo (stanovanja), preskrbovanje šol s potrebnimi učili in drugimi pripomočki, do skrbi za zdravstveno varstvo mladine z vsakoletnimi obveznimi pregledi, uspešno delovanje šolskih in mlečnih kuhinj itd.

Srečno in uspešno leto 1963

ZELIMO VSEM ČLANOM SINDIKATA PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV, SODELAVCEM, BRAVCEM IN NAROČNIKOM!

REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV, UREDNIŠKI SVET PROSVETNEGA DELAVCA IN UPRAVA LISTA



Novoletne prireditve pripravlja mladini mnogo zabavnih dogodivščin

Občni zbor ZPDS

Zveza pedagoških društev Slovenije obvešča člane in druge prosvetne delavce, da bo redna skupščina ZPDS dne 22. januarja 1963 ob 9. uri dopoldne v dvorani Zavoda za napredek šolstva LRS, Ljubljana, Poljanska cesta 28/II.

IZVRŠNI ODBOR

Obisk

Krste Crvenkovskega

Pred dnevi se je mudil v Sloveniji sekretar Zveznega izvršnega sveta za kulturo in prosveto Krste Crvenkovski; z njim je bil tudi njegov pomočnik tov. Deteljič. Ogledala sta si izobraževalni center tovarne gumijastih izdelkov »Sava« v Kranju, ki je praktično že začel uresničevati novi koncept izobraževanja strokovnih kadrov.

Gosta sta se razgovarjala s predstavnikoma naših šolskih organov — s predsednikom Sveta LRS za strokovno izobraževanje Miranom Košmeljem, predsednikom Sveta za šolstvo Ludvikom Gabrovškom, sekretarjem Borislom Lipužičem in drugimi.

Po novem letu nov pravilnik za opravljanje strokovnih izpitov

Kot smo že poročali v 15. številki našega lista, je izdelal sekretariat Sveta za šolstvo LRS predlog za nov pravilnik o opravljanju strokovnih izpitov učnega in vzgojnega osebja v prosvetnih službah. O tem predlogu je razpravljala že Svet za šolstvo in dal nekaj novih svojih pripomb. Dne 26. dec. t. l. pa bo o predlogu razpravljala še Svet za strokovno izobraževanje LRS. Pričakujejo, da bo takoj po novem letu lahko republiška komisija za strokovne izpite začela delati po novem pravilniku.

Toliko v pojasnilo tistim prosvetnim delavcem, ki se obračajo na uredništvo našega lista z vprašanji o novih predpisih za strokovne izpite.

Gostje

iz Vzhodne Nemčije

Po dogovoru s sindikatom prosvetnih in znanstvenih delavcev Demokratične republike Nemčije se je te dni mudila v Jugoslaviji na študijskem obisku skupina nemških strokovnjakov za politehnično vzgojo in proizvodno delo. V skupini so bili: Wolfgang Groth, direktor Instituta za izobraževanje učiteljev »Kopernik« v Berlinu, H. W. Wolf, član predsedstva CK sindikata DRN, H. Grünert, višji prosvetni svetnik, Herta Otto, predsednik okrožnega komiteja sindikata za Veliki Berlin.

Gostje so se najprej razgovarjali s člani Centralnega odbora našega sindikata, nato pa obiskali več krajev in ustanov: v Beogradu, Novem Sadu, Zemunu. V soboto 15. t. m. je skupina pripotovala tudi v Slovenijo in si ogledala nekatere učno vzgojne zavode. Bili so gostje našega republiškega odbora in se razgovarjali s predsednico Slavico Žirkelbachovo in tajnikom Gezo Čahukom.

PROSVETNIM IN ZNANSTVENIM DELAVCEM, PODRUŽNICAM, OBČINSKIM IN OKRAJNIM SINDIKALNIM ODBOROM PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV

NAJPRISRČNEJE CESTITA IN ZELI V NOVO 1963. LETU MNOGO USPEHOV PRI DELU

CENTRALNI ODBOR SINDIKATA PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV JUGOSLAVIJE

POROCILA Z OBČNIH ZBOROV SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

Nova ustava daje intelektualcu Premajhna zainteresiranost članov enakopravno mesto ob proizvajalcu

Sindikalna podružnica prosvetnih delavcev občine Cerkljica je topot pripravila občni zbor v Starem trgu. Poročila in razprava so nosili pečat aktivnosti okrog osnutka nove ustave.

Dobri del poročila predsednika Stritih Stanka je bil posvečen materialnemu zadovoljevanju šol in delitvi osebnih dohodkov. Ob uvajanju novega financiranja šolstva je bilo največ govora o ekonomičnosti pouka, o izračunu stroškov za šolanje poedinega učenca. To je navedlo upravne odbore skladov za šolstvo, da so šolska sredstva predvsem po številu učencev. Že kaj je bilo očitno, da bo po teh merilih ustvarjena neenakost med šolami. da enako delo niti v merilu občine ne bo enako plačano. Prizadeti šole so, da bi ohranile primerno raven dohodkov, razdelile vsa planirana sredstva in opustile rezervo. V zadnjem tromesečju se je izkazalo, da sklad ne bo realiziral predvidenih sredstev in da so se zvišali stroški za šolanje učencev, ki so prišli iz ukinitve enododelčnih šol na centralne šole. V celoti bodo šolski proračuni zaradi tega znižani za 11 procentov. Nezadostna materialna pripravljenost ob ukinitvi enorazrednic bo nazadnje prizadela delovne kolektive vseh šol v občini. Premalo prepričevanja občanov, ki so starši prešolanih otrok, pa je povzročilo mnogo nepotrebnega negodovanja.

Vsi učno-vzgojni zavodi v občini so ob koncu junija prešli na nagrajevanje po pravilniku. Predlogi pravilnikov, ki jih je obravnavala komisija za potrjevanje, so bili zelo različni. Nekateri so bili zelo komplicirani, različno je bila upoštevana strokovnost, nekateri so preveč poudarjali strokovnost, ki je istovetna z delovno dobo, in s tem uveljavljali razpon ob istih pogojih dela in izobrazbi. Drugi so še upoštevali naturalne dajatve ali pa zanemarili stimulacijo kvalitete pedagoškega dela.

Komisija je nekatere pravilnike zavrnila tudi trikrat. Realizacija pravilnikov je na več šolah znižala nivo osebnih dohodkov v primerjavi s plačilnimi razredi in naturalnimi ugodnostmi. Prizadeti so bili predvsem kolektivi s starejšimi učnimi močmi. Drugod pa so dohodki porasli tudi do štirideset odstotkov, kar kaže predvsem na to, da so bila tam do tedaj delovna mesta izredno nizko honorirana. Ena takih šol je Grahovo, kjer je bil lanski povpreček 22.800 din, sedaj se je povzpel na 33.500 din. Nekateri šole so dobile ugodnejši položaj tudi zaradi neprimerne kategorizacije šol. Večji razredni povpreček učencev je na enako razvitih šolah pomenil bistveno večji dohodek, čeprav se obseg dela zaradi tega ni toliko razširil.

Neugodno učinkuje nestabilnost sklada za šolstvo, ki ne dopušča trdnega planiranja. Okrepljen fond bi moral imeti rezervo in izdovoj del sredstev za stimulacijo kvalitete posameznih šol. Šole naj sklenejo pogodbo s skladom. Merilo za delitev naj bi bil obseg dela, ki si ga predpiše delovna organizacija z letnim delovnim načrtom. Število učencev pa naj bo korektura pri določanju dohodka.

Z novim šolskim letom so bile po hitrem postopku ukinjene enododelčne šole. Zapleti z občani, prizadeti starši in materialne težave so povzročili revidiranje sklepov in ponovno postavitev nekaterih šol. Ta dejstva kažejo, da ni moč ubirati jo administrativno, mimo demokratičnih pravic ljudi in še, da ljudem v malih vasičah predstavljajo šole kulturna žarišča, od katerih se bodo zelo težko ločili. Vsekakor bodo morala društva in Delavska uni-

verza čimprej najti ustrezno nadomestilo.

Istočasno z reorganizacijo šolske mreže je bila pripravljena množična zamenjava šolskih upraviteljev. Načelo rotacije je nedvomno pozitivno in vnaša nove kvalitete in možnosti. Vendar to ne more biti stvar dveh, treh, ki ne poznajo niti narave prosvetnega dela niti razmer v šolskih kolektivih. Če so zadnji kolektivno odgovorni za svoje delo, potem jim nedvomno pripada pravica, da vsaj sodočajo, če že ne odločajo o ljudeh, ki jih bodo vodili. Ne nazadnje pa: čemu imamo organe družbenega upravljanja?

Zamenjavo naj bi uredili statuti šol tako, da bi bila za vse nekaj sprejemljivega in normalnega in bi resnično prispevala zdravi rasti pedagoškega dela na šoli.

Poročilo je analiziralo tudi vlogo delavcev izven šole. Živo je bilo delovanje v strokovnih kolektivih. Viden odraz dela je izdaja zemljevida občine Cerkljica, ki ga je pripravil prof. Habe za potrebe družbeno ekonomske vzgoje. Poleg pouka je bil vsak član zaposlen povprečno še s tremi dodatnimi deli v šoli ali izven nje. Nepravilno je, da se še vse preveč vrednoti delo uč-

televizor. Ob tej orientaciji gre za to, da se vsak član kolektiva čuti odgovornega za delo vse ustanove. Šolski odbori so organi družbe, ki v njenem imenu skrbijo, da ima šola zagotovljeno materialno osnovo, da poteka učno-vzgojno delo v skladu z zahtevami družbe in da se sredstva trošijo resnično v te namene. Družbeni organ določa globalno razdelitev dohodka šole, delitev osebnih dohodkov pa pripada delovnemu kolektivu, ki najbolj pozna delo posameznikov.

V nadaljevanju se je dotaknil kategorizacije šol. Dosedanja merila so premalo stimulativna in spravljajo šole v neenakopraven položaj. Objektivni kriterij delitve naj bi bil program šole z določenim številom pedagoških ur, korekturo pa naj določajo: razvitost šole, število učencev in število oddelkov.

Obstoječa delitev sklada vodi kolektive v širitev obsega dela, kakovost nima veljave. Prav z njo pa bomo v bodoče morali opravičevati zahteve za zvišanje dohodka. Naloga sklada bo, da bo s pomočjo Zavoda za prosvetno pedagoško službo vodil evidenco o uspehih šol na svojem področju in del sredstev razdeljeval na tej podlagi.

Pravilniki so ponekod preveč poenostavljeni ali pa so kar priključeni pravilom šole. S porastom sredstev bodo šole morale

V sredo 12. XII. 1962 smo se zbrali učitelji in profesorji osnovne šole Zalec in Petrovce. Imeli smo letni občni zbor. Udeležba je bila skoraj stoodstotna. Občinski predstavniki oblasti ni bilo. Toplo pa smo pozdravili v svoji sredi tov. Čahuka, tajnika republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev. Od okrajne pedagoške službe se je udeležil zbora svetovalec tovarš Jug; naš stalni svetovalec, tovarš Stane Pejovnik leži težko bolan v zagrebški bolnišnici.

Dnevni red je bil dokaj obširen. Ravnatelj žalske šole tov. Božiček je predaval o predosnutku nove ustave. V jedrnatih orisih je podal glavne značilnosti. Še posebej se je dotaknil tistih točk, ki so bistvene za prosvetne delavce.

Nato je podala poročilo naša predsednica tovaršica Tončka Ostruhova. Poleg rednega poročila je nanizala vrsto prejetih vprašanj, ki ostajajo včasih nerešena in to prav zaradi premajhne zainteresiranosti samih članov društva. Dejala je, da pač nekateri mislijo, da je uspeh društva odvisen od prožnosti upravnega odbora. Lepo in prav bi bilo, da bi se za sindikalno delo vneli tudi mlajši člani. Omenila je, da se večkrat govori na zborih in sestankih le o delu, manj pa o zabavi. Mogoče to res drži. Vendar se je že zgodilo, da smo zabavo organizirali, obiska pa potem ni bilo.

Koristne in življenjske napotke nam je dal tovarš Čahuk. Še posebej o tem, ko smo govorili o ponovni združitvi posameznih društev v občini. Poudaril je, da statut sicer to dopušča, koristi pa praktično ne bi bilo nobene. Lepo je tudi povedal, kako je treba misliti in delati, da bomo prišli do resničnega samoupravljanja. Jasno je, da bo družba prosvetne ustanove še posebej gmočno podpirala, kako pa se bodo potem sredstva razdeljevala, bo stvar kolektiva samega. Samoupravljanje šole ni zgolj upraviteljeva naloga, ampak je to najzahtevnejša naloga vseh učnih moči na šoli.

Tudi glede upokojitve prosvetnih delavcev, ki je po nekaterih občinah že kar preveč kampanjska, je dejal tovarš Čahuk, da je to popolnoma napačno, ker upokojujejo še delavljne in delazmožne ljudi, ko pa v Sloveniji še zmeraj manjka približno 2000 učiteljev.

Čas je, je poudaril tov. Čahuk, da dajemo vso prednost in priznanje kvaliteti pouka. Kvaliteta dela v razredu naj bo prvo merilo nagrajevanja. Izdelati pa je treba merila za kvaliteto dela in ugotoviti, kdo naj vrednoti učiteljevo delo.

Nekateri mlajši tovarši so poudarili, da imajo tisti mladi učitelji, ki poučujejo kombinirane razrede, absolutno premalo pomoči in pa tudi razumevanja za izpopolnjevanje, saj za kombinirane oddelke aktivni sploh ne obstajajo. In če je že kaj narobe, ni dovolj, da kdo napako samo nakaže, treba je dati tudi nasvet, kako napako odpraviti. In ni prav, če se oceni učiteljevo delo v četrtturni inšpekciji; prav

tako ni prav, če ocenjuje delo v šoli nekdo, ki se na šolo malo ali pa prav nič ne spozna.

Člani društva so bili mnenja, da je premalo pravega pedagoškega študija. Izgovor, da vsak sam študira lahko tudi doma, je po mnenju nekaterih praktikov neutemeljen. Zato je bil sprejet sklep, da bomo vse tehtnejše članke in razprave študirali skupinsko.

Rečeno je bilo, da zdaj, ko študiramo predosnutke nove ustave, nikakor ne smemo pozabiti na občinske statute, saj je v njih zajeto delo in položaj slehernega občana, še prav posebej pa prosvetnega delavca. Predlagano je bilo, da bi se v ta namen januarja še enkrat sestali.

Na splošno je bilo ugotovljeno, da je upravni odbor delo društva uspešno vodil. Organiziral je dvodnevno ekskurzijo na Koroško (tu si je zelo prizadevala tov. Janžek Jožica, tajnica društva), potem je bilo srečanje s prosvetnimi delavci iz Rogaske Slatine, vmes sta bili dve predavanji priznanih pedagogov in družabni večer. Seveda, delo pa bi bilo še bolj razgibano, če bi pomagali prav vsi člani društva.

Ko se je govorilo o trinajsti plači, je predsednica Tončka dejala, da bi je bili vsi zelo veseli. V bodoče pa bo morala pri novem načinu nagrajevanja trinajsta plača odpasti; če pa se bo delila, se bo tudi tu gledalo na uspeh in prizadevanje učitelja v šoli.

Nato je bil izvoljen odbor in v imenu njega je tov. Kumer zaključil zbor in navzočim zaželel prijetne novoletne praznike.

-dr-



Trata pri Škofji Loki: 18. tega meseca so slovesno odprli poslopje nove osnovne šole. Zgradba ima 10 učilnic, tri dvorane ter dve delavnici. Zal je tudi ta šola zrasla brez telovadnice — obljubljajo jo prihodnje leto!

telja po aktivnostih izven razreda, podobno kot pred petdesetimi leti, ko je bil učitelj edini izobraženec v kraju. Zahteve šole terjajo danes človeka. Delovni kolektivi so poleg vzgoje in izobrazbe prevzeli še vrsto nalog v zvezi z učencem: od socialnega varstva do poklicnega usmerjanja. Ne gre za to, da bi se odrekli kulturnemu in družbenemu delu izven šole, enakopravno z drugimi občani, gre le za ugotovitev, da te dejavnosti ne morejo soditi v delovno obveznost. Obseg kulturnega in političnega dela je odvisen od vseh občanov in še od organizacij, ki so ustanovljene prav za te namene.

V razpravi se je oglasil tajnik Republiškega sindikata prosvetnih delavcev tov. Geza Čahuk. Poudaril je, da načela nove ustave dajejo enakopraven položaj prosvetnemu delu. Državni regulativi so pomaknjeni v ozadje. Učni kolektivi postajajo delovne organizacije z enakimi pravicami, kot pripadajo proizvajalcem. Intelektualno delo, ki je bilo v obdobju administrativnega vodenja često grobo podcenjevano, postaja z razvojem samoupravljanja osvobodeno; proces povezovanja umskega in telesnega dela dobiva realno osnovo. Naloga kolektivov je, da ustavna načela negujejo in razvijajo. Samoupravne pravice se bodo poglobljale s sposobnostjo

same skrbeti za kadre in v sklade odvajati del sredstev za dviganje skupnega standarda članov kolektiva, podobno kot je to že danes v tovarni.

V pravilnikih je različno obravnavana delovna obveznost. Dvainsvajseturna obveznost je higiensko in pedagoško utemeljena. Vsako zviševanje gre v škodo kvaliteti. Prav bi bilo, da bi Svet za šolstvo sprejel enoten predpis.

Nadaljnja razprava je posegla na področje družbeno ekonomske vzgoje v osnovni šoli. Nekateri šole so temu predmetu namenjele ure oddale kar drugim predmetom, ponekod pa ne vedo kaj početi z dvema urama tedensko. Načrt, ki je veljaven za občino Cerkljico, je zelo širok in zahteva od predavatelja široko razgledanost in aktivnost. Gradivo je raztreseno v različnih virih, ali pa sploh ni zbrano. Sklep konference je bil, naj se formira komisija, ki bo zbrala gradivo in izdala priročnik. Pouk tega predmeta je dosedaj pokazal, da je prepotraben. Za večino učencev je to edina možnost, da pridobijo osnovno družbeno ekonomsko izobrazbo in poglobljeno poznavanje svoje občine. Rezultate in metode dela tega pouka bo ob koncu šolskega leta prikazala osnovna šola Rakek, obenem pa bo sklicala posvet vseh predavateljev tega predmeta v občini.

Z ukinitvijo enorazrednic se postala nekatera poslopja neizkoriščena. Diskusija okrog družbenega standarda je prinesla predlog, da bi navezali stike s kolektivi ob morju ali na Gorenjskem, s katerimi bi med počitnicami napravili zamenjavo in si tako na cenen način zagotovili letovanje.

Po konferenci so bili člani prijazno sprejeti v delovnem kolektivu Kovinoplastike. Ogleдали so si tudi lepo urejen muzej NOB in grad Snežnik.

TM

V Kamniški Bistrici...

Okrog šestdeset članov sindikata prosvetnih delavcev kamniške občine se je v soboto 15. decembra t.l. zbralo v Kamniški Bistrici na svoj redni letni občni zbor. Poročilo tov. Sonje Kristenove, referat o delu vzgojno varstvene ustanove in pa razprava so osvetlili nekaj problemov kamniških prosvetnih delavcev. Prisotnost najvidnejših političnih delavcev občine in pa gostov (med njimi tajnik republiškega odbora sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev tov. Geza Čahuk ter podpredsednik OSS tov. Lojze Erbežnik) je prispevala k resnosti obravnavanih vprašanj. Zal pa smo zaman iskali med navzočimi nekatere vodilne uslužbence učno vzgojnih ustanov.

Kritika, češ »da sindikat kot družbeno politična organizacija ni bistveno sodeloval pri tako pomembnih novostih v letošnjem letu, kot je sestava pravilnikov, pravil šole itd.«, je prejkone upravičena, toliko bolj, ker je prišla iz samega članstva sindikata; vendar je potrebno pripomniti (kar je bilo prav tako razvidno iz razprave), da so člani sindikata sodelovali pri omenjenem delu, da so bili — vsaj nekateri kolektivi, tako npr. na šoli Komenda-Moste — povezani z drugimi družbeno političnimi organizacijami v kraju in prispevali svoj del pri splošno družbenih akcijah. Manj je prišlo to delo do izraza zato, ker sindikalna organizacija ni nastopala kot celota, ker so posamezni kolektivi razmetani daleč vsakebi, niso pa našli ustrezne oblike medsebojnega povezovanja in za enoten nastop. Čisto organizacijske slabosti dela kamniške podružnice bodo v prihodnje odstranili s pozitivno aktivno poznamoznih ustanovah, ki pa ne bodo imeli le študijske programe, temveč bodo tudi politično delavni. Tov. Čahuk je v razpravi pouda-

ril, da samoupravnih pravic ne more nihče nikomur podariti, temveč si jih mora vsak kolektiv sam priboriti. Le tako lahko pridejo do izraza upravičene zahteve vseh in vsakega posameznika. Krepitev je treba vlogo vsakega člana kolektiva, celoten kolektiv v procesu samoupravljanja, ne pa morda le član vodstva tega ali onega organa.

O vsebini dela sindikalne podružnice je nanizal nekaj misli tov. Erbežnik. Opozoril je na nekatere pojave v našem javnem življenju, ki ne smejo mimo vzgojne dela prosvetnega delavca. Grupiranje otrok po socialni pripadno-

sti ne more biti v naši družbi zdrav pojav; pri tem zelo podcenjujemo vlogo vzgoje, saj je gojitev pravih odnosov med ljudmi ena izmed temeljnih postavk šolske reforme.

Tudi odpravljanje razlik med umskim in ročnim delom, podcenjevanje fizičnega dela in podobno je lahko predmet ne samo razgovorov na sejah, temveč tudi vodilo pri vsakodnevnem delu prosvetnega delavca.

Predstavniki političnih organizacij občine so dali kamniškim prosvetnim delavcem za njihovo dejavnost v preteklem razdobju vse priznanje.

...in v radgonski občini

Na občnem zboru sindikalne podružnice prosvetnih delavcev v Radgoni so člani poslušali dobro pripravljeno poročilo predsednice tov. Vande Jošt, razprava pa je nakazala smer bodočega dela. Podružnica zajema 7 osnovnih šol s podružnicami, 7 vrtcev, posebno in glasbeno šolo. Na sejah je podružnica reševala razna organizacijska vprašanja, na sestankih članstva pa je razpravljala o novih nalogah sindikata ter imela kvalitativno ideološka ter strokovna predavanja iz pedagogike in metodike. Za ideološko in strokovno izpopolnjevanje članov so skrbele tudi sindikalne skupine na posameznih šolah, od katerih sta bili posebno prizadevni skupini posebne šole Radgona in osemletke na Kapeli. Vse skupine so na svojih študijskih sestankih razpravljale tudi o osnutkih obeh ustanov ter o občinskem statutu. Podružnica je izvedla poučno ekskurzijo na Dolenjsko.

Preteklo leto je članstvo zelo razgibalo nov način financiranja v šolstvu. V zvezi z osamosvojitvijo šolskih ustanov je bilo mnogo raz-

prav o delitvi osebnih dohodkov in pravilnikov. Da bodo doseženi zaželeni uspehi, bo treba v pravilnikih še marsikaj urediti. Člani med drugim niso zadovoljni s povečano učno obveznostjo.

Nov način nagrajevanja pa je dal posebno mlajšim učiteljem spodbudo za kvalitetnejše delo v šoli. Da se bo to še bolj uveljavilo, naj stremijo vodstva šol za tem, da bo čimveč učiteljev študiralo na višjih šolah, da bo svojo izobrazbo izpopolnilo in pogloblilo. Samostojnost ustanov zahteva tudi nov način vodenja, pri čemer naj sodeluje celotni kolektiv. Morda bo treba ponekod organizirati svete delovnih kolektivov, tudi manj aktivne člane šolskih odborov bo treba tu in tam zamenjati.

Precej dolgo so razpravljali o razdružitvi na 4 sindikalne podružnice. Z raznimi utemeljitvami, med katerimi so tudi nepravilne, ki otežujejo smotno oblikovanje novih podružnic, so soglasno sklenili, da ostanejo pri sedanji formaciji.

Ika

NOVOLETNA ČESTITKA

VSEM ČLANOM PEDAGOŠKIH DRUŠTEV IN DRUGIM PEDAGOŠKIM TER PROSVETNIM DELAVCEM ŽELIMO V NOVM LETU 1963 MNOGO USPEHOV IN ZADOVOLJSTVA PRI DELU

ZVEZA PEDAGOŠKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Razgovor v uredništvu Prosvetnega delavca na pragu 1963:

Ali so delovni kolektivi dozoreli za svoje naloge?

Uredništvo Prosvetnega delavca je 14. dec. t. l. povabilo nekatere člane delovnih kolektivov z različnih šol Slovenije, da bi se skupaj pomenili o najvažnejših vprašanjih osamovanja vzgojno izobraževalnih ustanov in uveljavljanja kolektivov kot samoupravnih organov. Razgovor je potekal sicer v naprej začetnem okviru, vendar tako sproščeno, da je nakazal še vrsto drugih vprašanj. Redakcijska lista ima namen še večkrat sklicati podobne razgovore, da bi na ta način pomagali razčistiti pereča vprašanja naše učnovzgojne prakse.

Tokrat so pri razgovoru sodelovali: Bavdek Dušan, osnovna šola »Lucijan Seljak« v Kranju, Cajhen Breda, osn. šola »Hinko Smrekar« Ljubljana, Cop Viktor, Ekonomska srednja šola Celje, Balazič Marija, I. osn. šola Murska Sobota, Zgonec Dušan, osn. šola »Zvonka Runka« Ljubljana, Čahuk Geza, Sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev Ljubljana, Božič Branko, gimnazija Vič-Ljubljana, Plavčak Mihael, osn. šola Vransko, Mušič Desa, vzgojno varstvena ustanova »Frule« Ljubljana, Zirkelbach Slavica, Zavod za prosvetno pedagoško službo Kranj.

Dušan Bavdek: Pri združevanju šol smo naleteli na problem pri upravljanju. Doslej smo imeli na naši centralni šoli šolski odbor. Zdi se mi, da bi se zdaj moral imenovati svet šole in zdaj predstavnik ljudskega odbora, raznih organizacij, državljanov in staršev ter članov delovnih kolektivov. Če imenujemo organe družbenega upravljanja na podružničnih šolah tudi šolske odbore, bi bilo treba pri centralni šoli postaviti višji organ upravljanja. Centralni šolski odbor mora biti edini organ upravljanja za vse šole. Na ostalih šolah pa bi lahko imeli komisije z omejenimi pravicami upravljanja. Po novem bi člani teh komisij (ali šolski odbori pri podružničnih šolah) obravnavali samo vprašanja vzgojno izobraževalne narave, skrbeli za materialni napredek svojih šol, pozivali kolektiv z družbenim življenjem kraja ipd. Centralne šolske odbore pa bo treba toliko razširiti, da bodo prišli vanje tudi predstavniki podružničnih šol.

Na šoli imamo tudi svet kolektiva, ki pa bi bilo morda bolje, da bi se odslej imenoval upravni odbor. Pojavilo pa se je vprašanje tretjega organa upravljanja, to je upravitelja.

Upravitelj je vzgojitelj demokratičnega ravnanja šole. Če hočemo, da bo šolski odbor uveljavljal svoje pravice, da bo delovni kolektiv demokratično ravnal in če naj upravitelj postane resničen organ upravljanja, mora sebe črtati. Glavna funkcija upravitelja je zdaj v tem, da pripravlja sveto celotno gradivo, da vzgaja delovni kolektiv v demokratičnem upravljanju njegovih pravic. Upravitelj je pravzaprav vzgojitelj celotnega življenja šole, staršev in tudi samouprave učencev. Težko pa bi bilo napisati njegove pristojnosti. Upravitelj mora biti tiha gonilna sila. Če so odnosi na šoli demokratični, je to rezultat njegovega dela. Nekoč je upravitelj z okoliščino opozarjal, kaj je potrebno storiti — a vedno se je pojavil kdo, ki je imel pripombo. Danes smo v stiku s kolektivom in nimamo z njim nobenih težav.

Breda Cajhen: Ne glede na to, kakšen pravni status ima danes upravitelj na šoli, moramo ugotoviti, da se je njegova vloga bistveno spremenila. Ne gre namreč samo za pravno spremembo njegovega položaja. Sistem upravljanja na šolah je sila razvejan. Kdo je tisti, ki vsklaja vse to de-

Kolektivi zaslužijo več zaupanja

Dušan Bavdek: Zanimiv je odnos in pristojnost delovnega kolektiva kot celote in šolskega odbora. Ko smo lani sestavljali pravila in jih je moral potrditi šolski odbor, smo bili mnenja, da je naša samouprava samo na papirju, saj o vsem odloča le šolski odbor. Celotni proces samoupravljanja v Jugoslaviji pa gre v tej smeri, da se krepe samoupravni organi. Našim delovnim ljudem je treba zaupati. Šolski odbor naj ne bo žandar. Pri nas zdaj šolski odbor daje le soglasje, vse dokumente pa po novih pravilih sprejema delovni kolektiv. To je vsekakor boljše, kot če kolektiv predlaga, šolski odbor pa potrjuje. V enem letu je samoupravna zavest naših ljudi tako zrasla, da jim je treba še bolj zaupati. Ravnovesje pravic med delovnim kolektivom in šolskim odborom je treba graditi na osnovi enakopravnosti.

Jasno je, da enotnosti kolektiva ne more doseči upravitelj sam. Sindikalna in partijska organizacija morata v tem pogledu odigrati svojo vlogo. V začetku smo imeli hude težave prav zaradi neenotnih stališč, ko je vodil sindikat borbo za višje prejemke. Naš sindikat pripravil večkrat lepe družabne večere, premalo pa posega v družbeno politično življenje.

Viktor Cop: Strinjam se s to varisico, ki je dejala, da je vloga upravitelja na šoli še vedno

enotnosti in zrelosti kolektiva, pa tudi od šolskega vodstva. Tam, kjer se kolektiv kot samoupravni organ res uveljavlja, ni posebnih težav, kjer pa se ne, so velike težave, ki so prišle najbolj do izraza ob novem sistemu nagrajevanja. Če je kolektiv močan, ni problemov okoli gubljenega dela in se je tudi sistem nagrajevanja izboljšal; v nasprotnem primeru pa se zgodi, da dele linearno, čeprav imajo pravilnik o nagrajevanju po delu — se pravi, da je le-ta samo na papirju.

Cesto opažamo, da med prosvetnimi delavci ni interesa za družbeno dogajanje, da so med njimi zavestne družbene sile šibke, toda če bomo sistem nagrajevanja tako izpopolnili, da bomo nagrajevali po kvaliteti dela, lahko pričakujemo, da se bodo razmere bistveno spremenile. Vse to pa izgleda na prvi pogled lahko in lepo, toda pri tem imamo velike težave, kako določiti kvaliteto dela tako posameznika kakor tudi celotne šole.

Ko smo v Celju razpravljali o teh vprašanjih, smo prišli do zaključka, da smo v letu 1963 v tem pogledu nemočni, da bi namreč dodeljevali šolam sredstva glede na njihov obseg in kvaliteto dela. Prišli smo do kompromisnega zaključka: če se bo nekaj kolektivov odlikovalo po kvaliteti dela, bosta svet za šolstvo ali pa zavod za prosvetno pedagoško službo tak kolektiv nagra-

0 vlogi sveta delovnega kolektiva

Dušan Zgonec: Kadar govorimo o samoupravljanju, se moramo zavedati, kaj hočemo s tem doseči. Strinjam se, da ne moremo gledati na položaj preveč idealno. Prav zato pa vzpostavljamo samoupravljanje, ker pričakujemo od tega procesa uspehe o bližnji prihodnosti. Osnovna organizacija ZK si mora biti na jasnem, da je treba samoupravljanje vzpostaviti in pristojnosti deliti. Ona mora biti pobudnik, da se to realizira in da se nekatera idejna družbena načela naše današnje ureditve v teh organih sprovedejo.

Delovni kolektiv sestavljajo vsi zaposleni, celo tisti, ki niso polno zaposleni. Tudi ne moremo več govoriti o tem, ali je ali ni snazilka član kolektiva. Pri vsem tem pa je kolektiv pri svojem poslovanju zelo slabo funkcionalen. Naša redna mesečna seja lahko traja 3 ali 4 ure, ne moremo pa ničesar konkretnega urediti, če zadeve niso dobro pripravljene. To pa lahko stori le svet delovnega kolektiva, v katerem so iz kolektiva izvoljeni predstavniki — najbolj razgledani, najboljši strokovnjaki, komunisti itd. Svet je posvetovalni organ, vendar je v teku celotnega procesa zaradi svojih delovnih uspehov dobil toliko pristojnosti, da mu je tudi šolski odbor dal nekatere, ki jih zaenkrat po zakonu še nima. Tako je npr. sprejemal nove učne moči. Že lani smo imeli na naši šoli svet učiteljskega zbora, kjer smo ugotovili, da je na velikem zavodu strokovno vodstvo, če zavisi samo od upravitelja, lahko zelo birokratsko vodstvo. Lahko rečemo: dežurajmo po tem in tem razporedu ipd., toda zakaj ne bi iz kolektiva mobilizirali tistih sil, ki bi bile voljne delati, kar nekdo naroči kot organ družbenega upravljanja?

V našem svetu delovnega kolektiva imamo 15 članov: 12 učiteljev in profesorjev, enega člana tehničnega osebja in enega člana administracije, upravitelj pa je 15. član. Ponekod nam očitajo, da ustanavljamo še en organ, toda tako kritiko lahko ovzremo. Šolski odbor se ne more s toliko poglavitnostjo lotiti nekaterih problemov kakor svet delovnega kolektiva. Na velikem za-

Potrebno sodelovanje vseh članov

Branko Božič: Res se kaže potreba, da svet delovnega kolektiva poroča o svojem delu in odločitvah celotnemu kolektivu, kajti če vsi člani kolektiva ne sodelujejo pri odločanju, postajajo pasivni. Iskati moramo take oblike samoupravljanja, da kolektiv kot celota zaživi z delom šole. Samoupravljanje se ne sme zreducirati na 10 ali 15 ljudi.

Breda Cajhen: Najti moramo tako rešitev, da bo svet mobiliziral vse člane kolektiva, da se bodo zavedli svojih samoupravnih pravic, hkrati pa, da bo sam našel tako torišče dela, ki bo opredeljevalo njegov obstoj. Tudi samoupravljanje zahteva določen razvoj, čeprav bi človek pričakoval, da bo ta proces pri prosvetnih delavcih hitrejši. V sedanjih fazah, ko svet še nima pravne

dila. Seveda je to samo prvi korak.

Marija Balazič: Občutek imam, da so prosvetni delavci preozki in preveč usmerjeni samo v svoj strokovni predmet, ne poznajo pa širše problematike in se premalo ukvarjajo z družbenim upravljanjem. Naletimo tudi na take, ki tega sploh ne razumejo. Ozko so zaverovani v svoje delo, ko pride do delitve dohodka, pa ne vedo, za kaj gre. Premalo so tudi samokritični in dostikrat sebični. Ko smo začeli uvajati nagrajevanje po delu, smo najprej naprosili vsakega posameznika, naj sam sebe oceni — oceni svoje celotno delo. Pri nekaterih tovariših in tovarišicah so bile te ocene kar dobre, drugi pa se tako preceňujejo, da si dajejo vse najboljše ocene, vidijo vse v idealni luči — potem pa pride do nespornostimov.

Vsi člani šolskega kolektiva morajo biti seznanjeni s celotnim delom šole. Kolektiv mora sprejeti vsak pravilnik in tudi kadre sprejema po razpisu: odobrava naj, ali sprejme novega člana ali ne. Prav tako bi moral biti kolektiv bolj angažiran pri delitvi dohodka šole in bolj sodelovati. Kadar o tem razpravljamo, se oglasi pet ali šest ljudi, ostalim članom delovnega kolektiva pa je vseeno; potem pa za vrati povedo, kje je krivica. Pri marksistarem kolektivu je še premalo samostojnega odločanja.

vođu je težavno, če upravitelj odloča, za kaj naj se porabi sredstva; o tem lahko odločajo le predstavniki vseh zainteresiranih. Večkrat povabimo na sejo sveta tudi predstavnike strokovnih aktivov. V letošnjem letu je svet pripravil pravilnike, prav zdaj pa smo se domenili, naj bi se svet delovnega kolektiva spušal tudi v bolj strokovne probleme, ki jih je na šolah ogromno.

Geza Čahuk: Govorimo o kolektivu kot o samoupravnem organu. Govorili smo tudi o svetu delovnega kolektiva. Tovariš Zgonec je povedal, da ima svet pri njih posvetovalno pravico, kolektiv pa kot celota odloča. Verjetno bo moral iti razvoj v vzgojno izobraževalnih ustanovah tako, da bo kolektiv kot celota samoupravni organ. Zdaj je vprašanje, ali bomo vlogo sveta dalje krepili, tako da bo v imenu kolektiva sprejemal sklepe in da bo samoupravni organ, ali pa bomo krepili kot samoupravni organ celoten kolektiv.

Vzporedno s tem bi bilo treba razmisлити, v čem je smisel, da se uveljavlja ta ali oni samoupravni organ. Ne bomo imeli samoupravnega organa zaradi njega samega. V današnji situaciji je potrebno predvsem vzgajati ljudi in osveščati vse člane delovnega kolektiva, da bodo zavestno čutili odgovornost za delo in za vsestranski napredek ustanove. Prav tako morajo posamezni člani kolektiva čutili odgovornost za delo vsakega člana, ne pa da posamezniki ljubosumno čuvajo svoje delo, ker potem pride do pojasa, da svoje delo preceňujejo, hkrati pa podcenjujejo delo ostalih. Tu pa je nevarnost, da tak položaj ne zagotavlja nobenega napredka, kar je osnovni namen procesa, temveč gremo v nasprotno smer — da se v kolektivih pojavljajo razprtije in se oblikujejo razne skupnine. Zato je prva in najvažnejša naloga osveščati vse člane delovnega kolektiva. V velikih kolektivih mislim, da bi le morali izvoliti neki organ — svet kolektiva — vendar pa bi ta organ, če bi tudi prevzel odločanje v imenu kolektiva, moral celoten kolektiv seznanjati s svojimi odločbami, se z njim posvetovati in šele nato sklepati.

če bodo člani kolektiva začutili skupno odgovornost za uspeh šole.

Najtežji problem bo pravilna kontrola dela posameznikov in merjenje uspeha. Mislim, da bo moral imeti upravitelj iz vrst najboljših pedagogov na šoli prvi pedagoški svet šole, ki bo ocenjeval in spremljal delo vsakega posameznika, če hočemo, da se bo vsakemu članu odmerjalo po njegovem delu, kot to zasluži. Na vsak način se bomo morali tega lotiti, odstraniti razne uravnilovke in splošne pravilnike. Ponekod so pravilniki sprejeti, plačujejo pa še po starem.

Marija Balazič: Iz kolektiva izvolimo komisijo, ki spremlja delo vsakega posameznika, imamo že eno leto. Toda to je zahtevno delo, saj morajo člani te komisije poleg svojega rednega dela in drugih obveznosti opraviti vsake tri mesece še kakih 40 ur za ta posel. Če bi člane komisije

nenehno menjavali, ne bi imeli pregleda nad delom posameznega člana. V letošnjem letu sem zbrala 150 ur. Če posameznika štirikrat ali petkrat obiščem, laže ocenim njegovo delo, toda to zahteva ogromno časa. Vprašanje je, kako urediti to stvar.

Mihael Plavčak: Člani komisije bi morali biti za to delo ustrezno stimulirani.

Marija Balazič: Dozdeva se mi, da naši člani ZK ne pojmujejo prav, kaj je družbena aktivnost. Se vedno mislijo, da se leta kaže v številu funkcij, ne pa, da sodi sem delo v samem kolektivu, da so oni sami poklicani kot vzgojitelji kolektiva. Prav nič ni važno, koliko blagajni ima nekdo. Tak človek ima mnogo opravka s seštevanjem denarja, nima pa nobenega vpliva na kolektiv. Tu ni dovolj aktivnosti, ni dovolj dela med kolektivom

Samoupravljanje v vzgojno varstvenih ustanovah

Desa Mušič: Zaradi specifičnih pogojev dela vzgojno varstvenih ustanov so bili tudi pogoji dela naših samoupravnih organov specifični. Lahko rečemo, da pojem samoupravljanja pri nas ni nekaj tako novega, čeprav sedanjih terminov v preteklih letih za te oblike upravljanja nismo uporabljali. Pri nas so bili sveti staršev tisti, ki so pomagali pri ustanavljanju vzgojno-varstvenih ustanov, pri usposabljanju kadrov in tudi pri zagotavljanju sredstev. Naše ustanove ustvarjajo svoje lastne dohodke s prispevki staršev, zato smo morali že v preteklih letih iskati nekakšne oblike samoupravljanja — sestavljati svoje programe dela ipd. To je bilo pionirsko delo.

V lanskem letu pa so se pojavili nekateri zunanji vplivi, morda v zvezi z netočnim tolmačenjem resolucije Ljudske skupščine o vzgojno-varstvenih ustanovah in s prenosom teh ustanov v pristojnost stanovanjskih skupnosti. Dotlej so bile te ustanove zajete v zakonu o šolstvu in so imele opravka s prosvetnimi organi, ki so imeli za njihovo dejavnost popolno razumevanje. S prenosom pristojnosti na stanovanjske skupnosti pa se je marsikaj spremenilo. Ti organi za to delo danes še nimajo pravega razumevanja. Pojavlja se, da razpravljanje stanovanjske skupnosti o teh ustanovah v isti sapi kot o svojih ostalih servisih in sprejemajo naše ustanove kot nekakšne parazite krajevnega področja, ker jemljejo družbi denar. Skušajo celo z dotacijami ljudskega odbora, kadar jih posredno prenaša na našo ustanovo, zadovoljevati nekatere druge potrebe krajevnih skupnosti itd. Se pravi, da nimamo za samoupravljanje niti zadostne materialne osnove. Če mora pravilnik o delitvi dohodka potrditi tajnik stanovanjske skupnosti, potem se tu neha samoupravljanje. V tistih krajevnih skupnostih, kjer pušča vzgojno varstvenim ustanovam svobodne roke, pa se samoupravljanje uspešno razvija.

V naših ustanovah je 6 do 24 ljudi. Pri takšnem številu ni potrebno, da bi se izdajal svet delovnega kolektiva. V tistih zavodih, kjer imajo pogoje zagotovljene od strani nadrejenega organa, so sprejeli pravila in si po njih dele pristojnosti tako, da ima delovni kolektiv pravico predlagati in sprejemati plan dela s soglasjem upravnega odbora, sam sprejemati pravilnik o delitvi osebnih dohodkov in tudi sodelovati pri delitvi dohodka zavoda. Kjer imajo to možnost, gre razvoj hitro naprej. Ljudje v naših ustanovah so bili že prej navajeni upravljati s sredstvi in si deliti delo.

Dušan Bavdek: Samouprava delovnih kolektivov je le del samouprave na šoli in se ne more izolirano obravnavati. Poleg krepitve samouprave učitelstva je treba krepiti tudi samoupravo učencev z različnimi oblikami dela. Na naši šoli je obvezno enkrat na mesec razredni sestanek, ki ga vodijo učenci sami. Šolska skupnost odloča o vseh važnejših vprašanjih in mora imeti močno podporo upravitelja, ker večkrat odloča o zadevah, ki se tičejo vse šole. Zato mora tudi učitelstvo sodelovati. Imamo še drug samoupravni organ — to so proizvodne zadruge učencev, ki imajo svoj obratni svet in druge organe. Pri teh združenjih učencev sodelujejo člani našega delovnega kolektiva, ki jih morajo navajati na to. Tako samoupravne organizacije učencev lahko delujejo tudi nazaj na učitelje.

Geza Čahuk: Spregovoriti bi morali tudi o družbenih organih upravljanja: ali se bodo imenovali sveti zavoda ali šolski odbor. Zdaj se kolektivi o tem večkrat sprašujejo. Tudi družbeni organi ponekod preveč ozko in podrobno tolmačijo svojo nalogo, v svojem delu se spuščajo v marksistare podrobnosti, o katerih naj bi odločal že kolektiv kot samoupravni organ. Vloga družbenega organa se mora spremeniti v tem smislu, da se večja njegova odgovornost do dela in do ustanove.

V kratkem bi bile naloge družbenega organa naslednje: skrbeti bi morali predvsem za ustrezne materialne pogoje šole, ker mu je družba poverila to nalogo; druga njegova važna naloga pa je v tem, da v imenu družbe spremlja delo šole, njene uspehe in neuspehe in usmerja delo zavoda. Prizadeva naj si, da se sredstva trošijo v namene, za katere so določena. S tem pa ni rečeno, naj bi se vmešaval v vse podrobnosti koriščenja materialnih sredstev v okviru plana, ki ga je že tako v globalu sprejel in odobril. Družbeni organ se mora pred družbo zavzemati za kolektiv in pravilno tolmačiti njegove opravljene naloge, kvaliteten dvig šole. Družbeni organ upravljanja naj bi odigral svojo vlogo predvsem kot vez med družbo in šolo v obeh smereh, ne pa da bi v podrobnosti reševal razne praktične naloge, ki se javljajo vsak dan v življenju šole.

Razdeljevanje sredstev šolam — problem

Mihael Plavčak: Pri dodeljevanju finančnih sredstev našim ustanovam pride do različnih tretiranj. Vsaka občina to drugače deli. Če bi imeli pregled nad vsemi občinami, bi lahko ugotovili v tem pogledu precejšnje nepravilnosti. Gospodarsko močnejše občine so na boljšem, pasivne pa na slabšem.

Breda Cajhen: Kakor je težavno razdeljevati sredstva znotraj kolektiva, prav tako, če ne še bolj, je pereče vprašanje pri dodeljevanju globala posameznim šolam. Učnovzgojni proces na osnovnih šolah ni le z ustavo razgotovljen, temveč se kljub raznim odklonom v bistvu približuje cilju. Imamo enak program, pogoji dela so pa različni. Upravičeno se v ljudeh poraja vprašanje, zakaj ima prosvetni delavec v eni občini take prejemke, v drugi pa drugačne. Nisem za uniformiranost, mislim pa, da bi bilo prav, če bi delili global po nekem harmoničnem razvoju in približni enakih konceptih. V Sloveniji imamo v tem pogledu velike razlike, kar povzroča v kolektivih hudo kri, nam pa dela škodo in politični problem; treba bi bilo v tem pogledu izmenjati izkušnje na vseh nivojih. Skladi za financiranje šolstva naj bi našli skupni jezik in se med seboj posvetovali, kako šolam dodeljevati sredstva. Do idealnega stanja, da bodo šole prejemale sredstva na osnovi kvalitete svojega dela, še dolgo ne bomo prišli.

Dušan Zgonec: Merila, s katerimi zdaj ocenjujemo kvaliteto dela, so še megljena, točkovni sistem je izhod za silo. Najprej bi morali ugotoviti, kaj smo že dosegli z novim načinom. Ali smo z boljšim notranjim razdeljevanjem in ocenjevanjem kvalitete (Nadaljevanje na 4. strani)

Ivan Regent in Ivan Krefc: Progresivna preusmeritev političnega življenja med vojnama v Sloveniji in Trstu

TONČKA STUPCA

Nekdanji steber slovenstva v Mariboru
Tončka Stupca umrla

To delo bo neizogiben informator vsakemu pedagogu — zgodovinarju pri pripravljanju učne snovi in zadnjih letnikih srednjih šol. Po pravilnem transponiranju v tej knjigi zbranega dragocenega gradiva v pedagoški jezik in na zrelostno stopnjo mladostnika bo odlično služila tudi vsem učiteljem in profesorjem v osemletnih, bogato dokumentiranih, z dialektično metodo osvetljenih dejstvih bodo pomagala v zgodovinskem pouku odpraviti prazni verbalizem, goli fakticizem, mrtve šolske šablone, zaradi katerih je marsikje pouk zgodovine ne življenjski in daje daleč premalo pravega spoznavanja sodobne preobrazbe sveta. Zato spada navedena knjiga v vse šolske priročne, strokovne in dijaške knjižnice.

V predgovoru poudarja dr. Jože Potrč, kako sta oba avtorja z dragocenimi prispevki pojasnila delavsko gibanje in politične razmere po prvi svetovni vojni, kako je partija sprčo rastoče fašistične nevarnosti narasla v prevladujočo politično silo. Znala je pred drugo svetovno vojno mobilizirati najboljše sinove naših narodov za reševanje najbolj pe-

narodno vprašanje Jugoslovancev neprimerno širše kot Majniška deklaracija s trializmom, saj so se zavzemali za federativno republiko Jugoslavijo. Kraljevina SHS je bila samovoljni stvor Antante, ki je jugoslovanski državi določila meje tako, da je bila dobra tretjina odtrgana od slovenskega narodnega telesa.

V socialistični stranki Slovenec in Hrvatov v Julijski krajini in v sindikatih se je začelo po vojni novo revolucionarno življenje, kakor je bil revolucionaren vzpon delavcev in kmetov v Italiji. Iz vojne se niso vrnili kot berači, marveč kot ponosni možje, pripravljeni bojevati se za svoje pravice, kakor so se štiri leta bojevali za tuje.

tične pridobitve italijanskega ljudstva. Vendar se komunisti niso plazili pred fašisti; samo narodna organizacija TIGR (Trst, Istra, Gorica, Reka) je imela tako ilegalno organizacijo in je nekaj časa sodelovala s komunistično partijo. Fašisti niso požgali samo narodnih, ampak tudi vse delavske domove, 64 podružnic Ljudskega odra ter uredništvi Delo in Lavoratore.

Drugi del (str. 47-231) knjige: »Progresivna preusmeritev ljudskega gibanja v Sloveniji med vojnama«, je napisal zvezni poslanec Ivan Krefc, že od dijaških let nepamirljivi revolucionar, organizacijski sekretar Ljudske fronte (I. K.: Spomini ljudskega agitatorja) in španski borec.

Zrušil se je zadnji steber, na katerem je stonel velik del slovenstva v Mariboru pod Avstro-Ogrsko pred prvo svetovno vojno. Kot sveča je ugasnila 13. decembra 1962 Tončka Stupca, prva ravnateljica Mariborske slovenske dekliške meščanske šole po zedinjenju. 34 let je še v delu uživala pokoj in bi za tri tedne vstopila v svoje 90. leto. Sposobnejša, delavnejša in odločnejša boričica za pravice tedaj zatiranega slovenskega ljudstva zlasti v šoli bi takrat zaman iskali po vseh slovenskih pokrajinah. Vsestranska izobrazba, prikupe nastop, dostojanstven mir in govorniške sposobnosti so dajali njeni osebi posebno privlačnost in moč.

Po svojem dedu Valantu Krefcu je bila sorodnica pisatelja in univ. profesorja dr. Bratka Krefca. S pisateljem Meškomo sta bila sošolca v ormoški osnovni šoli. Poznejšega profesorja in poslanca dr. Ljudevita Pivka je uvažala kot učitelja v Markovcih pri Ptujju v njegovih dijaških letih in podrobno delo med ljudstvom. Mladega sedanjega politika dr. Jožeta Potrča je navdušila za delo za treznost. S starejšo sestro Miciko je začela v Markovcih prva prirediteljica šolske gledališke igre. Namesto šibe sta uvedli v šolo tekmovalstvo in nagrade, ki sta jih dajali iz svojega žepa. Njuni učenci in celo njihovi vnuki se še sedaj, 57 let po njunem odhodu, spominjajo v Markovcih s hvaležnostjo njunega učiteljevanja.

Izdala Pomurska založba.
ČZP Pomurski tisk
Murska Sobota 1962

rečih problemov, iskreno se je trudila za najboljše rešitve interesov vseh delovnih ljudi, jih organizirala in vodila kljub vsemu terorju domače buržoazije v stari Jugoslaviji in med okupacijo.

Ivan Regent, avtor prvega dela: »O socialističnem in komunističnem gibanju v Julijski krajini« (str. 9-44), je že 80 let sredi socialističnega dogajanja. Kot trgovski vajenec je s 13. letom odšel iz Kontovele v Trst in tam rasteel z revolucionarnostjo delavskega razreda. Postal je član Jugoslovanske socialnodemokratske stranke, potem njen predsednik, po prvi svetovni vojni član vodstva italijanske socialistične stranke, urednik Delavskega lista in nekaj časa tudi ravnatelj socialističnega dnevnika Il Lavoratore. Ustanovil je revijo Njiva in Delo v Trstu ter Ljudski oder, ki se je kmalu razvil v prvo slovensko ljudsko univerzo, ki je imela 1. 1921 že 64 podružnic.

Avtor poudarja, da je bilo socialistično gibanje v Primorju bolj radikalno kakor na Kranjskem zaradi industrije v Trstu, kamor se je zato pred 1. svetovno vojno iz Ljubljane preselilo iz vršni odbor socialnodemokratske stranke in glasilo Zarja. Proletaariat, ki je bil doma na podeželju, je svoj radikalizem vnašal tudi v življenje in miselnost kmečkega prebivalstva.

Za problemi Trsta analizira Ivan Regent Deklaracijo slovenskega republikanskega združenja v Chicagu (avgusta 1917), s katero so socialistični voditelji slovenske emigracije v Ameriki reševali



Tabor slovenskega kluba v Šent Danijelu nad Dravogradom 1939

Socialistično gibanje je prešlo v komunističnega, ko je bila (l. 1921) ustanovljena v Livornu Komunistična stranka Italije, s katero so se povezali tudi primorski in istrski Hrvati. Delavski voditelji — dr. Tuma, Srebrnič — so vodili razredno revolucionarno gibanje, slovenski liberalci in klerikalci pa so zaradi svojega ponižujočega obnašanja do fašistov izgubili pri ljudstvu vsako zaupanje. Nikdar niso imeli resnično organizirane stranke, kakršno si je zgradilo delavstvo.

Mussolinijev fašizem ni zatrl samo delavske stranke, temveč je likvidiral tudi vse nefašistične stranke, uničil prejšnjo ustavo Italije in odpravil vse demokra-

S temeljito analizo pojasnjuje revolucionarno vrenje ljudskih množic, z naravnost šolskimi primeri razkrinkuje temne sile reakcije, ki so politično in gospodarsko uničevale slovenski narod in pripravljale pot Hitlerju.

V prvem poglavju: »Snovanje jugoslovanske skupnosti« dialektično osvetljuje — za pedagoga neizogibno! — Cankarjevo idejo jugoslovanske federacije, Prepovedovce, Mlado Bosno, smrt avstrijskega predsednika Stürgha in Majniško deklaracijo.

Dovolj poučen je začetek in konec kratkotrajne prekmurske revolucije 1918/19 za Mursko republiko; prav tako mednarodna protestna stavka (1919) socialističnih strank in sindikatov zahodne Evrope z geslom: »Proč roke od Sovjetske Rusije in Sovjetske Madžarske!«

V drugem poglavju: »Hegemonija srbske buržoazije in naraščajoči odpor proti njej«, avtor v zadostni širini prikazuje Vidovdansko ustavo — čaršijsko spakozahodne demokracije. Spopada fašistične Orjune s proletariatom v Trbovljah, po Krefčevem prikazu, ne bo učiteljem več težko pririditi primerno zrelostni stopnji v razredu; prav tako revolucionarno dejavnost mladine, SKOJ (uprizoritev drame Kriza), Društvo študentov komunistov, Vstajenje, Kosovelov krožek z revijo Mladina, krščanske socialiste (Ogenj) in klub Borba. Diktatura generala Živkovića je bila neuspešna poskus razvojitati notranja protislovja nerazvite in mnogonarodne Jugoslavije.

Tretje poglavje: »Prvo obdobje ljudskega gibanja proti monarhifašistični diktaturi, obravnava izdajstvo dr. Korošca, ko je za velikosrbske diktatorje sestavil vladu »glavnjače«. Z njo se iz ilegale bori partija, vodi delavce v stavke, mladina v SKOJ-u zahteva obstoj in izpopolnitev ljubljanske univerze, novo bolnišnico, univerzitetno knjižnico itd. Fašista Ljotića razkrinka v dvorani Union tako, da med njegovim govorom razobesi s balkona ključasti križ z napisom: »Heil Hitler, Heil Ljotić!«

Partija se je zavedala, da je usoda prihajajoče revolucije odvisna od rezultatov boja za kmečke množice, od tega torej, ali bodo komunisti znali pridobiti proletariatu osnovne množice

Posebno poglavje: »Zakaj je predstavljal prav za Slovence hitlerizem največjo nevarnost«, s prepričljivo dognanostjo, ki je rezultat odgovornega zbiranja in analize dokumentov, razgrinja slovenskim pedagogom na široko množestevilne dokaze, kako temeljite osvajaalne načrte so pripravljali domači Nemci in Nemci v Avstriji (Süddeutsches Institut in Gradcu) za osvojitve naše domovine in uničenje slovenskega naroda. Profašistična Stojadinovič-Koroščeva vlada pa je takrat proglašala Nemce in Italijane za prijateljske narode. Nemški kapitalistični magnati, tovarnarji, veleposretniki in veletrgovci so se počutili pri nas kakor v tretjem rajhu. Zato so lahko hitlerjevski študenti ptujskih Nemcev izobesili nemško zastavo s ključastim križem na mestno hišo. S tem so manifestirali za odcep države, zakrivali veleizdajo nad našo državo. Samo priprti zlikovci so bili na pritisk nemškega konzula takoj izpuščeni, ravnatelj gimnazije, ki je nastopil proti njim, pa je bil upokojen.

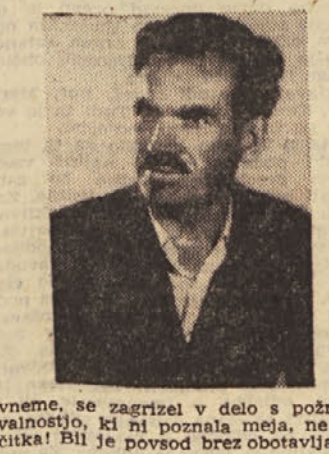
Mislím, da tej knjigi, glede na njeno globoko tehtnost in trajno aktualnost za vzgojo novih rodov, lahko napišemo moto: Sinovom v svarilo!

Naj pomaga vzgojiteljem vzgajati ponosno, s heroizmom navdahnjeno mladino za novo življenje!

Franjo Veselko

Pesem je izzvenela

V Studenicah pod Bočno smo se 1. decembra poslovili od šolskega upravitelja tov. Stefancloze Andreja, tri dni po izpolnitvi šestdesetletnici, katero je dopolnil v težki bolezni.



vreme, se zagrizel v delo s požrtvornostjo, ki ni poznala meja, ne počitka! Bil je povsod brez obotavljanja.

brez mnogih in visokih besed je obnovil šolo, gradil kulturni dom in spet učil, igral, režiral in pel. pel med drugimi najrajši tisto svojo: »Polje, kdo bo tebe ljubil...«

Kot kmečki sin je znal ceniti delo kmetu in delavca, razumeti težave podeželskega življenja, znal poskrbeti za izobraževalno delo na vasi, pa tudi za razvedrilno delovnih ljudi v kraju in okolici. Nikoli mu ni bila preslaba pot na železniško postajo v Poljanec in naprej do Maribora na vaje UPZ »Slavko Osterce...«

Letos je učil samo še mesec dni, nato je omahnil. Bilo je, kot bi hrastu podžagali korenine. A še v boleznih je vpraševal po svojih učencih, vzpodbujal k igralnim in pevskim vajam, naročal opravila in izboljšave v šoli in nadaljeval gradnjo kulturnega doma. Pozabili je vse težke trenutke, kot jih doživlja mnogokrat učitelj na vasi, in verjetno odpusti vsem, kateri ga mnogokrat niso pravino razumeli. — Bil je poln brezmejnega idealizma in ljubezni do otrok, narave, stebra vseh organizacij v kraju. Zapuščena žena, hčerko in sina, kateremu bi bil sedaj še najbolj potreben. Komaj upokojen je zdrknila časa življenja iz rok in življenjska pesem je utihnila, izvenela za vedno. Med nami je ostal lik učitelja, vzgojitelja, igralca in pevca. V vrstah domačinov Studencie je nastala nepremostljiva vrzel in pa ljubezen in spoštovanje, katerega je pokazalo prisrčno slovo pred domačo šolo, pred kulturnim domom, pa tudi pogreb v Mariboru ob pesmi pionirjev in okrajnega UPZ.

M. Z.

Te dni izide publikacija Zavoda za javno upravo FJRJ »Raspodela dohotka i ličnih dohodaka u školama«

Pripravili so jo: Rodoljub Jemuović, pomočnik sekretarja ZIS za prosveto in kulturo in predsednik zvezne komisije za izvajanje predpisov o delitvi dohodka v prosveti, Milan Mirković, predsednik Centralnega odbora sindikata prosvetnih delavcev in Živojin Jevtić, svetnik v sekretariatu ZIS za prosveto in kulturo.

V knjigi so zbrani ustrezni zvezni predpisi, navodila Zveznega izvršnega sveta, sklepi Odbora ZIS za prosveto in kulturo, ki se nanašajo na vprašanja delitve dohodka v šolah, dalje informacija o izvajanju novega sistema nagrajevanja v šolah in o problemih, ki so se v praksi pojavili, kakor tudi več primerkov pravilnikov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v šolah.

Predpisi in omenjeni sklepi, kakor tudi primerki pravilnikov so tiskani s potrebnimi tolmačenji in opombami. Pri tem se upoštevajo tudi ustrezni sklepi oziroma stališča Zvezne komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka oziroma dohodka, kakor tudi komisije za območje prosvete in kulture.

V uvodnih besedah Krste Crvenkovskega, sekretarja ZIS za prosveto in kulturo, je pojasnjen družbeno-politični aspekt uvažanja delitve dohodka in osebnih dohodkov po delu v šolah. Knjiga stane 800 din.

Naročila sprejema:

»SLUŽBA PRODAJE SLUŽBENOG LISTA FNRJ«
Beograd, Kraljevića Marka 9
Telefon 22-619 — Ziro račun 101-13/1-116

občuteno petje doma s starši, na dvorišču pri igri ali pa, ko sta se držali za roke in se sprehajali okrog hiše.

Ko ju je pozneje preživljala mati kot mlada vdova brez pokojnine s pranjem, jim je njuna pesem prinesla marsikak priboljšek. Se kot otroka sta s svojo pesmijo vzpodbudili v Ptujju prof. dr. Romiha, učitelja Porekarja in češkega davkarja Knopa, da so ustanovili po vseh slovenskih pokrajinah znano pevsko društvo v tistem Ptujju, od koder je v slabi slovenski tiskani nemškutarski list »Stajerca« izlival gnojnico in zaničevanje na Slovence ter jih pridobival za nemško miselnost, tovarnar Simon Hutter pa je z žganjem iz špirta zastrujal naše ljudi. Pesem mladih Stupic je pripomogla, da je dobila mati kmalu dobro službo v ormoški graščini, kjer je oskrbovala 30 sob in nadzorovala molžo in prodajo mleka.

Leta 1905 sta odšli iz Markovec. Micika je nadaljevala svoje plodonosno delo kot profesorica na ljubljanskem učiteljskem, kjer je kmalu dosegla, da se je smelo v zbornici tudi javno slovensko govoriti. Tončka pa se je odslej živahno in junaško borila za slovenstvo v Mariboru.

V tem letu je bilo razpisano učiteljsko mesto v Krčevini v tedanjem mariborskem predmestju. Krajevni šolski svet, ki je predlagal Gradcu tri kandidate za imenovanje, je bil trdno v nemških rokah, strastno sovražen Slovincem. in je obljubil to službo nemškutarskemu šolskemu upravitelju z dežele. Slovinci se zato sploh niso upali potegovati za to mesto razen spretno in bojevite Tončke Stupce, ki je pravkar napravila z odliko izpit za meščanske šole. Slovenskemu šolskemu nadzorniku prof. dr. Bezjaku se je komaj posrečilo spraviti Stupco v predlog na brezposlemo tretje mesto, s katerega navadno ni bil nikdar nihče imenovan. Ko pa je med 18 prošnjički dobila to mesto Stupca, so mariborski nemški nacionalisti in nemškutarji vzrožili kot divji sršeni.

Takoj so priobčili proti njej strupen članek v Marburger Zeitung z zahtevo, da se mora odstraniti ta rusofilska vindišarska učiteljica. Nato so poslali proti njej posebno deputacijo v Gradec k cesarskemu namestniku grofu Clearyju. Deželni šolski nadzornik prof. Peter Končnik, bivši celjski gimnazijški ravnatelj, ki se je nedavno zaradi višje službe prelevil iz koroškega Slovencev v nemškega nacionalista, jo je poklical k sebi v Gradec, da bi se kot definitivna učiteljica sama odpovedala tega mesta. Dasi so pred njim trepetali celo gimnazijški ravnatelji, kaj šele da bi upali nasprotovati njegovemu mnenju, mu je Tončka junaško ugovarjala in odločno odklonila vse njegove predloge. Nazadnje ga je še spreminila iz svojega hudega sovražnika v svojega zagovornika. Sledila sta še dve deputaciji k cesarskemu namestniku in gnusen, lažniv in denuncijantski uvodnik v nemškem dnevniku pod debelim naslovom Stupčin škandal — a Tončka je ostala. Okrajni glavar grof Attems je prepovedal Tončki zahajati v Narodni dom, a junaška Stupca je brez ozira na nevarnosti nastopala tam pri vseh prireditvah in celo učila slovenske otroke slovenskih pesmi.

Ko so hoteli Nemci spremeniti krčevinsko dvojezično šolo v pomencevalnico, je to preprečila Stupca. Z brezplačnimi šolskimi potrebščinami in z darili so skušali pridobiti slovenske proletarske starše, da bi vpisali svoje otroke kot Nemce v nemški oddelek, kjer jih je zagrezen Nemec vzgajal v strastne sovražnike Slovencev. Toda z mnogo večjim uspehom je privlačevala Stupca otroke s svojo materinsko ljubeznijo. Njeni otroci so kar tekmovali, da ji privedejo vedno nove in nove učence. Našla je blaga srca, da je lahko organizirala brezplačno kosilo za siromašne slovenske otroke. Tako niso mogli Nemci slovenskih oddelekov ukiniti, ampak so jih po Tončkini odločnem nastopu morali celo pomnožiti.

Enako blagodejno je delovala po prvi svetovni vojni kot ravnateljica slovenske dekliške meščanske šole. Tudi nekatere učence slovenskih staršev so bile v začetku tako prepojene z nemškim duhom, da so ji izjavile, da se dajo raje izključiti, kot bi se udeležile šolske proslave narodnega praznika. Tudi te je znala Stupca pripeljati na pravo pot. Kot nihče drug je vedno našla najprimernejšo in najuspešnejšo pot do mladih duš.

Prof. J. Sedivy

Učiteljski pevski zbor Slovenije »Emil Adamič«
LJUBLJANA, TRG REVOLUCIJE 18
se lepo zahvaljuje vsem sindikalnim podružnicam za prispevke. Naš račun je 600-14/3-152. Priporočamo se še nadalje za vašo podporo!
V svoje vrste vabimo mlade sposobne pevce. Prijave pošljite na zgornji naslov.
Vsem želimo srečno in uspešno. 1963. leto!

Državna založba Slovenije
Prosjetne delavce opozarjamo na naslednje publikacije:

PREDMETNIK IN UČNI NACRT ZA OSNOVNE SOLE	450 din
Cene Kopčavar: JEZIKOVNA VADNICA	360 din
Dr. Alojzij Vadnal: ZAPOREDJA IN FUNKCIJE	530 din
TABLICE KVADRATOV, KUBOV, KVADRATNIH IN KUBIČNIH KORENOV	60 din
Venceslav Čopić: METRSKI SESTAV IN UČNO NAVODILO	200 din
Fistrovič-Kordaš: TUJI JEZIKI ZA OTROKE	400 din
Marija Švajger: JEZIKOVNE IGRE	400 din

Knjige dobite v vseh knjigarnah ali pa jih naročite naravnost pri Državni založbi Slovenije, Ljubljana, Mestni trg 26.

Kako registrirati šolske zavode

Pred šolami in drugimi vzgojnimi in izobraževalnimi zavodi je registracija v register finančno samostojnih zavodov. Registracija ne terjajo samo banke, ki grozijo, da bodo ustavile izplačevanje sredstev, ki pripadajo šolam, ampak predvsem splošni družbeni interesi in varnost tako imenovane pravnega prometa.

Register zavodov je samo eden izmed številnih registrov, ki jih vodijo državni organi, da bi zagotovili varnost pravnega prometa. Za državljane imajo knjigo rojstev, porok in smrti, registre prebivalcev, volilcev, vojnih obveznikov in podobno; za pravne osebe pa na primer: register gospodarskih organizacij, register združenj organizacij in register izvoznikov in uvoznikov pri okrožnih gospodarskih sodiščih, register predsednikov in namestnikov predsednikov hišnih svetov pri občinskem stanovanjskem organu. Znanstveni zavodi so registrirani pri registru znanstvenih zavodov, ki ga vodi za znanost pristojni republiški upravni organ, knjižnice pa so vpisane v register knjižnic pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Za nepremičnine imamo zemljiško knjigo pri okrajnem sodišču in kataster pri finančnem upravnem organu.

Značilnost registra zavodov je, da ne pridobiva zavod svoje pravice iz vpisa vanj (konstitutivni vpis), ampak, da vpis v register samo izkaže zavodove pravice in obveznosti (deklarativni vpis). Ne glede na to pa je vpis obvezen. Za opustitev vpisa ali priglasev sprememb vpisnih podatkov so zagrožene resne kazni. Register je namreč javen. Vsakdo se lahko pravnojavno zaneša na vpisane podatke in si pusti napraviti izvelek iz registra zavodov, kakor lahko dobi izvelek iz zemljiške knjige ali iz rojstne matične knjige.

Priglasitev vpisa v register zavodov dela šolam precejšnje težave. To dejanje je za življenje vsakega zavoda enkratno, naknadne priglasev sprememb ne delajo več težav, ker so enostavnejše. Da ne bi bilo potrebno šolam in drugim vzgojnimi in izobraževalnim zavodom vsaki zase študirati, kako pripraviti priglasev vpisa zavoda v register, da bo sprejeta in pravilna, objavljamo na tem mestu primer take priglasev s komentarjem.

PRVA STRAN

Delovna številka zavoda: P. n.
Občinski ljudski odbor Maribor-Center, oddelek za občo upravo in družbene službe
Maribor
Rotovški trg št. 9
P. b. št. 189
Predlagatelj: Osnovna šola Petra Petroviča-Njegoša, Maribor, Tomšičeva ulica št. 25

PRIGLASITEV

osnovne šole Petra Petroviča-Njegoša v register zavodov
1-krat
takšno prosto po 3. t. 21. čl. ZUT
Priloge:
1. odločba o ustanovitvi zavoda,

2. pravila zavoda,
3. odločba o imenovanju predstojnika,
4. odločba o imenovanju namestnika predstojnika,
5. odločba o imenovanju računovodje,
6. odločba o imenovanju člana šolskega odbora, 8-krat,
7. izpis iz bilance za 1961 leto, vse 1-krat v overjenih prepisih,
8. overjeni podpisni zastopnikov in podpisnikov zavoda, 1-krat.

DRUGA IN NASLEDNJE STRANI

Po določili 4. člena pravilnika o registraciji finančno samostojnih zavodov (Ur. list FLRJ, št. 27-282/59), priglasev za vpis v register zavodov pri občinskem ljudskem odboru Maribor-Center osnovno šolo Petra Petroviča-Njegoša v Mariboru, kakor sledi:

1. Ime organa, ki je ustanovil zavod, številka in datum odločbe:
Občina Maribor-Center, odločba ObLO Maribor-Center št. 022-4/62-02 Pr z dne 21. marca 1961.
2. Državni organ, ki je pristojen za zadeve in naloge zavoda:
Upravni organ ObLO Maribor-Center za zadeve šolstva.
3. Ime in sedež zavoda in sedež njegovih poslovnih enot:
Osnovna šola Petra Petroviča-Njegoša v Mariboru, Maribor, Tomšičeva ulica št. 25.
4. Organi zavoda in ime predstojnika zavoda:
Šolski odbor, učiteljski zbor in ravnatelj. Šolski odbor šteje 9 članov. Sestavljajo ga:
1. Zupančič Jancz, predsednik
2. Ažman Janko,
3. Cvetič Ivan,
4. Grušovnik prof. Rudolf,
5. Hren ing. Pavle,
6. Lešnik zvone,
7. Šumenjak Vlado,
8. Zurnan prof. Miroslav,
9. Rajsmann Martin.
Ravnatelj zavoda je Grušovnik prof. Rudolf.

5. Delovno področje in naloga zavoda:
Osnovna dejavnost: osnovna vzgoja in izobrazba mladine. Dopolnilna dejavnost: osnovna vzgoja in izobrazba odraslih, šolska kuhinja.
6. Vrednost osnovnih sredstev:
208.350.623 din na dan 31. decembra 1961.

7. Ime in naziv uslužbenec, ki so pooblašteni, da zastopajo zavod in ga podpisujejo, in ime njihovega pooblastila:
Grušovnik prof. Rudolf, ravnatelj, ki zastopa in podpisuje zavod v polnem obsegu.
Erbežnik prof. Ida, profesor, ki zastopa in podpisuje zavod v polnem obsegu v odsotnosti ali zadržanosti ravnatelja.
Zumer Jakob, računovodja, ki podpisuje vse računovodske listine zavoda.

V Mariboru, dne 5. oktobra 1962.

Ravnatelj: prof. Rudolf GRUŠOVNIK

UVODNI PODATKI

Predlog se napiše tako, da se na prvo stran priglasev razvrsti samo besedilo: del. številka, naslov registrskega organa, naslov predlagatelja, zadeva, sklicevanje na takšno odločbo in označba priloge, tako kot je razvidno iz vzorne priglasev. Na bi se vložilo v register, ki ga vodi občinski ljudski odbor Maribor-Center, oddelek za občo upravo in družbene službe. Vse te podatke, ki so navedeni na prvi strani, potrebuje vložilec za vpis v delovni list. Tu jih ima vse zbrane, ne da bi bilo primerno čitati vsi vlogi in iz nje razbrati, za kaj gre. Priporočljivo je, da se zavodi tudi v drugih primerih obračajo na državne organe (ObLO, sodišča, itd.) z pisnimi predlogi s temi podatki na prvi strani vloge, ker bodo s tem priložili, da se bo o njih hitreje odločalo in po nepotrebnem ne iskalo založenega spisa in priloge.

Priglasitev se vloži v enem izvodu s potrebnimi listinami, ki opravilujejo vpis. Zavod si pusti na svoji kopiji zabeležiti dohodni zaznavek — potrdilo, da je bila priglasev vložena.

OVERJENE LISTINE

Vse listine, ki opravilujejo vojs ali spremembo, morajo biti predložene v overjenih prepisih. Tudi podpis zastopnikov in podpisnikov zavoda morajo biti overjeni. Zavod sam si ne more za potrebe registra zavod overiti prepisov teh listin, kot vsak je le stranka v postopku, kot vsak drug državljan ali pravna oseba, ki ji ta pravica ni dana. Po zakonu o overitvi podpisov, rokopisov in prenosov (Uradni list FLRJ št. 105/47, 50/49) in drugih zakonih in predpisih so za overitev pristojna okrajna

sodišča, upravni organi za splošne zadeve občinskih ljudskih odborov in ponekod, kjer so z odlokom ObLO, za to pooblašteni, tudi krajevni uradi. Overitve, ki jih predlagajo finančno samostojni zavodi, so takse proste po 3. t. 21. čl. zakona o upravnih taksah (Uradni list FLRJ, št. 28/59).

Zavod lahko zahteva po navedenem zakonu overitve tudi od organa, ki je izdal listino, da ji izda prepis in ga sam overi. Da bi se organi občinskih ljudskih odborov in drugih ustanoviteljev zavodov in drugi organi, ki izdajajo listine o registrskih podatkih, izognili naknadni zahtevi zavoda za overjeni prepis listine za priglasev vpisa, se zavodi morajo v registru zavoda, pametno že vnaprej poslati zavodu registrsko listino v dveh ali celo treh odpravih (za zavod, za register in za banko).

V priglasev se navaja besedilo, ki se priglasev za vpis. Prav tako je treba priložiti priglasev sprememb v registrskih podatkih. Na primer: V besedilu

Ime in naziv uslužbenec, ki so pooblašteni, da zastopajo zavod in ga podpisujejo, in ime njihovega pooblastila

se izbrise: Erbežnik prof. Ida, profesor, ki zastopa in podpisuje zavod v polnem obsegu v odsotnosti ali zadržanosti ravnatelja. In prav tam vpiše: Hren ing. Pavle, ki zastopa in podpisuje zavod v polnem obsegu v odsotnosti ali zadržanosti ravnatelja.

Ad 1) Organ — ustanovitelj je na primer: občina, Mariborska tekstilna tovarna, okrajna gospodarska zbornica, itd. Ne: občinski ljudski odbor, delavski svet Mariborske tekstilne tovarne, upravni odbor okrajne gospodarske zbornice, čeprav je odločbo o ustanovitvi izdal npr. občinski ljudski odbor. Tudi v zemljiški knjigi ni upravni organ nerazporejenega splošnega ljudskega premoženja občinski ljudski odbor, ampak občina. Večkrat se ta dva pojma brez škode zamenjata, vendar ni odveč, da se na to opozoriti tudi tu.

Citira se tista odločba, s katero se je zavod ustanovil, na primer: šola se je razglasila za finančno samostojni zavod, ker ta odločba šele je svojstveni list zavoda. Prejšnje odločbe, ki so bile izdane, ki pa ni bila organizirana v finančno samostojnem zavodu, ampak v strokovni organizaciji upravnih organov za šolstvo (šolske oblasti).

Ad 2) Tu se navaja upravni organ, ki je naveden v ustanovitveni odločbi kot državni organ za zadeve in naloge zavoda (nadzorstveni organ). Ta organ je vedno le upravni organ, ne pa svet občinskega ljudskega odbora ali drugi tako imenovani upravni izvršilni ali celo predstaviteljski organ (občinski ljudski odbor; ljudska skupščina, itd.). Ker so lahko upravni organi različno organizirani, npr. oddelek za občo upravo in družbene službe, oddelek za občo upravo — oddelek za turizem in gostinstvo — oddelek za turizem, se jih natančneje ne imenuje, da se ne bi morala pri spremembi organizacijske oblike tega organa, prijaviti sprememba, še prej pa spreminjati odločbo o ustanovitvi zavoda.

Ce v ustanovitveni odločbi ni izrecno naveden ta organ in ni s posebnim predpisom določeno, kdo je nadzorstveni organ za določen zavod (v splošnem zakonu o šolstvu je to upravni organ za zadeve šolstva po določili 159. čl., za osnovne šole pa isti organ po ustreznem določilu zakona o posebnih šolah, ki je to upravni organ za splošne zadeve tistega ObLO, na katerem je sedež zavoda).

Ad 3) Ime zavoda je določeno v ustanovitveni odločbi zavoda. Navaja se polno ime, na primer: zavod za zaposlovanje v Mariboru in drugih okrajnih mestih, ki je pooblaščen, da zastopuje in podpisuje zavod v polnem obsegu. Zavod si mora pridobiti dovoljenje poslovati s krajsko firmo s predlogom za spremembo ustanovitvene odločbe. Zal tu je gre uporabiti analogijo po določili 45. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obtovt, kjer dovoli spremembo firme upravni organ in ne ločene seje občinskega ljudskega odbora oziroma najvišji organ ustanovitelja zavoda z dovoljenjem občinskega ljudskega odbora.

Vavaja se tudi sedež, npr. Maribor, Tomšičeva ul. 25. Tudi ta je vezan na ustanovitveno odločbo.

Ad 4) Vpisano besedilo za ta registrski podatek se bo najbrž vsem zdelo preobsežno. Težko bo zanj zbrati ustrezne registrske listine. Zavodi imajo največje tudi kolektivne upravne organe, ki so tudi pri upravnih organih zavoda: šolski odbor, svet zavoda, upravni odbor zavoda, itd. V register se vpiše število članov, ki sestavljajo tak organ na podlagi pravil šole (135. člen splošnega zakona o šolstvu, itd.), kakor tudi poimenovali člani tega organa. Za vpis vsakega člana šolskega odbora je potrebno predložiti registrsko listino, odločbo o imenovanju ali o izvolitvi za člana šolskega odbora, za izbris pa odločbo o razrešitvi ali o odpoklicu iz šolskega odbora. Za vpis članov, ki jih je imenoval ljudski odbor — ustrezno odločbo o imenovanju, ki jo izda predsednik občinskega ljudskega odbora po skupni seji obeh zborov, za člane, ki jih izvoli učiteljski zbor izmed učiteljev šole, izvelek iz zapisnika z volilne seje, ki ga izda predstojnik zavoda, za člane, ki jih imenuje zbor občanov, odločba o imenovanju, ki jo izda tajnik občinskega ljudskega odbora na podlagi zapisnika o zboru občanov, za člane, ki jih imenujejo pa pravilni določene gospodarske organizacije in drugi, ustrezno odločbo tega organa. V gimnazijah in drugih šolah in zavodih druge stopnje so člani šolskega odbora tudi učenci. Zanje izda izvelek iz volilne seje skupnosti učencev šole predstojnik zavoda.

Temelj za vpis ravnatelja zavoda, ki je član šolskega odbora po položaju, je njegova odločba o imenovanju. Delovni kolektiv ali učiteljski zbor se ne vpišuje poimenočno kot upravni organ zavoda. Razume se, da pridobi pri nas neposredne samoupravne pravice, kot je sodelovanje na seji gimnazijah in drugih šolah in zavodih druge stopnje so člani šolskega odbora tudi učenci. Zanje izda izvelek iz volilne seje skupnosti učencev šole predstojnik zavoda.

Temelj za vpis ravnatelja zavoda, ki je član šolskega odbora po položaju, je njegova odločba o imenovanju. Delovni kolektiv ali učiteljski zbor se ne vpišuje poimenočno kot upravni organ zavoda. Razume se, da pridobi pri nas neposredne samoupravne pravice, kot je sodelovanje na seji gimnazijah in drugih šolah in zavodih druge stopnje so člani šolskega odbora tudi učenci. Zanje izda izvelek iz volilne seje skupnosti učencev šole predstojnik zavoda.

Temelj za vpis ravnatelja zavoda, ki je član šolskega odbora po položaju, je njegova odločba o imenovanju. Delovni kolektiv ali učiteljski zbor se ne vpišuje poimenočno kot upravni organ zavoda. Razume se, da pridobi pri nas neposredne samoupravne pravice, kot je sodelovanje na seji

učiteljskega zbora ali delovnega kolektiva v manjšem zavodu, kjer ni predstaviteljskega telesa delovnega kolektiva — upravnega odbora zavoda, vsako že z nastopom službe ali delovnega razmerja, pravica pa tudi s prenehanjem tega ugasne.

Ad 5) Vpisano besedilo za ta registrski podatek izhaja iz ustanovitvene odločbe, da šole izdaj iz njenih pravil. Pri šolah je važno, da se navede dopolnilna dejavnost. Ni namreč mogoče, da si lahko vsako šolsko vodstvo dovoli imeti dopolnilno dejavnost, ali pa jo ukiniti, brez spremembe pravil. Če pravila izrecno ne dovoljujejo šoli pouk odraslih, ga ne more imeti prav tako pa tudi ne recimo šolske kuhinje. Šolska kuhinja na osnovni šoli ni njena osnovna dejavnost, ker bi bila sicer obvezna za vsakega učenca, ker pa šola vendarle pride v poslovni stik, pa čeprav samo vsak dan za 10 ali 20 dinarjev, s tretjimi osebami (učenci ali starši), je to njeno dopolnilno delovno področje in naloga (poslovni predmet). Tehniška srednja šola na primer ne more registrirati kot osnovne dejavnosti izobraževanja gradbenih tehnikov poleg strojnih in elektrotehnikov, če to ni navedeno v ustanovitveni odločbi in ne izobraževanja odraslih v sicer dovoljeni osnovni dejavnosti v izobraževanju mladine za strojne in elektrotehnične, če to ni navedeno v pravih šole.

Ad 6) Vrednost osnovnih sredstev se izkazuje z ustanovitveno odločbo, kjer je navedeno premoženje, s katerim upravlja zavod, in tudi njegova osnovna sredstva, kasneje pa z izvečkom iz bilance šole. Izvelek se predloži overjen, kakor se druge listine. V njem se navede tudi dan, ko je bila ugotovljena vrednost osnovnih sredstev. Za registrske namene je potrebna skupna vrednost osnovnih sredstev. Po nepotrebnem se priglasev vrednost nepremičnin posebej, inventarja posebej, itd.

Ad 7) Ime predstojnika, ki po zakonu zastopa in podpisuje zavod v polnem obsegu, se izkazuje z odločbo o njegovem imenovanju, ime računovodje (računopolagala) pa z njegovo odločbo o imenovanju. Bolj zapletena je pot do vpisa priglasev namestnika predstojnika zavoda. Da ima predstojnik zavoda svojega namestnika, ki zastopa in podpisuje zavod v polnem obsegu v odsotnosti ali zadržanosti predstojnika, mora biti dovoljeno v pravih zavoda. Če tega ni, se še kdo, ki polno podpisuje zavod, ne vpiše v register. Namestnik predstojnika imenuje najvišji organ zavoda — šolski odbor, svet zavoda, itd. k imenovanju pa mora soglašati tudi tisti, ki je imenoval predstojnika. Do takšnega postopka za imenovanje predstojnika je prišlo zaradi tega, ker je na primer šolski odbor organ uporabnika splošnega ljudskega premoženja (zavoda), kot je delavski svet organ uporabnika tega premoženja (gospodarske organizacije) ne pa tako rekoč vrhovni organ splošnega ljudskega premoženja. To je na določenem območju samo občinski ljudski odbor. Stališča, ki ga v tem pogledu zavzemajo okrožna gospodarska sodišča pri vpisovanju namestnikov direktorjev gospodarskih organizacij v svoj register, ni bilo omajano kljub pritiskom gospodarskih organizacij na višja sodišča. Ni razloga, da tudi registri zavodov ne bi gledali namestnikov predstojnikov postopali analogno.

Vsak vpis namestnika predstojnika zavoda lahko opomeni za registrskega uslužbenca ObLO in za občino odgovornost za škodo poslovnim partnerjem zavoda, če se ne izvede na podlagi listine, izdane po navedenem postopku.

Nekatere šole in drugi zavodi priglasev kot zastopnike in podpisnike zavoda predstojnike najvišjih organov zavoda: predsednika šolskega odbora, predsednika upravnega odbora ali sveta zavoda. Predsednik takega kolektiva organa zavoda ne more biti nihče, ki je uslužbenec zavoda; ne predstojnik in ne član, ki ga je vnov izvolil delovni kolektiv. Predsednik torej absolutno ni uslužbenec zavoda, zastopnik in podpisnik voda pa je lahko absolutno samo uslužbenec. Predsednik kolektivnega upravnega organa zavoda je le prvi med enakimi, ki ima le neka in še to malopomenbna samostojna pooblastila: skliče sejo, predlaga dnevni red, podpisuje zapisnik seje, itd. Tudi finančnega načrta ali zaključnega računa ne podpisuje predsednik šolskega odbora, podpisuje le zapisnik o seji, na kateri je šolski odbor sprejel ta dokument, odpravek tega pa podpisuje samo polni pooblaščenec zavoda: predstojnik ali njegov namestnik.

REGISTRSKI POSTOPEK

Registrski postopek se začne z vložitvijo priglasev. Če je priglasev ne popolna, zlasti če ni registrskih listin v overjenih prepisih in podobno, bo registrski organ povzročil vod na dopolnitev vloge in mu dal primeren rok za to. Opozoril ga bo tudi, da se bo sicer smatralo, da so priglasev sploh ni (68. člen zakona o splošnem upravnem postopku, Ur. list FLRJ, št. 52/58). Zavod lahko izpostavi, seveda le če za to zagotovi potekom roka. Pravilnik o registrskih finančno samostojnih zavodov sicer pravi, da ta rok ne more biti daljši kot 15 dni, vendar to verjetno ni v skladu z ZUP, ki govori samo o primeren roku. Zvezna ljudska skupščina ni nikogar pooblastila za omejevanje zakonite pravice stranke v postopku.

Zavod prejme o svojem vpisu ali o vpisu spremembe v register zavodov odločbo, s katero se vpis dovoli ali pa zavrne. Vpis se bo zavrnil, če ni zakonske osnove za vpis.

Proti tej odločbi o vpisu v register zavodov se lahko zavod (predstojnik) pritoži na ustrezeni organ ObLO, kasneje pa tudi sproži upravni spor pri vrhovnem sodišču LRS v Ljubljani. Za zdaj je bilo razmeroma zelo malo registrskih sporov, večina pri vpisovanju v register gospodarskih organizacij, ker sodišča že ves čas, odkar je to njihovi pristojnosti, zelo skrbno pazijo pri odločanju o vpih. Ista skrbnost se obeta tudi pri vpisovanju v register zavodov, zato ni odveč, da se njihovi predstojniki potrudijo že pri priglasev prvga vpisa. Imeti zavod pravilno in tekoče registriran, pomeni imeti čiste račune pred službo družbenega knjigovodstva, banko in vsemi drugimi nadzornimi organi.

Prepričani smo, da bodo predstojnikom šol in drugih zavodov pri tem lahko pomagali registrski uradniki določenega ObLO. Z njimi se je potrebno posvetovati, kakor so se navadno posvetovali se predstavnik gospodarskih organizacij z registrskimi sodniki, predno se gospodarske organizacije odločijo za spremembo v poslovanju podjetja, ki se izkazuje v registru.

Ni odveč vnovič opozoriti predstojnikov zavodov, da so za pravočasno priglasev disciplinsko, kazensko in odškodninsko odgovorni.

Borut IRGOLIČ d. fur.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

Ljubljana, Titova 3

nudi svojim naročnikom:

ČEBELICA:

USINSKI:
POVESTICE O ŽIVALIH
INGOLIČ:
TONČEK BALONČEK
BEVK:
PIKAPOLONICA
BIANKI:
LAHKO NOČ, PTIČKA

SINJI GALEB:

TWAIN:
PRIGODE HUCKLEBERRYJA FINNA I.
TWAIN:
PRIGODE HUCKLEBERRYJA FINNA II.
TAUCZINSKI:
KDO JE TA ŽENA? (v decembru)
CURWOOD:
KAZAN, VOLČJI PES (v januarju)

KONDOR:

VERGIL:
ENEIDA
INGOLIČ:
OCI
Dr. PRIJATELJ:
KNJIŽEVNOST MLADOSLOVENCEV
PODLIMBARSKI:
POKORNO JAVLJAM (v decembru)

ŠKOLJKA v I. 1962:

CALDWELL:
TOBAČNA POT
JAKOPIN:
ZAROMETI
SOUTHEY:
ŽIVLJENJE ADMIRALA NELSONA
COLETTE:
ZELENO ŽITO
INGOLIČ:
MLADOST NA STOPNICAH
POMJALOVSKI:
BURZAKI
HOWE:
ODLOČITEV PRED ZORO
EREMENKO:
NA ZAHODNEM ODSEKU
MENDE:
FANT IZ BROOKLYNA
TAVČAR:
CVETJE V JESEN
AUDOUX:
MARIE CLAIRE

VSE PEDAGOGE, STROKOVNE SOLE, KNJIŽNICE

še posebej opozarjamo, da so izšli sledeči pomožni učbeniki in šolske knjige:

Petauer: ZGODOVINA za 1. razred gimnazije 690 din
Zdovc: NEMŠKA VADNICA za 5. razred 500 din
SRBOVRVASKI IN SLOVENSKI SLIKOVNI BESEDNJAK 1300 din
dr. Pertl: KOŽNE IN SPOLNE BOLEZNI 780 din
ITALIJANSKI IN SLOVENSKI SLIKOVNI BESEDNJAK 1300 din

Knjige dobite v vseh knjigarnah ali direktno pri upravi založbe, Ljubljana, Titova 3.

VSEM POVERJENIKOM IN OSTALIM SODELAVCEM SE ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA ZAHVALUJE ZA DOSEDANJE SODELOVANJE IN ŽELI V NOVO LETU 1963 MNOGO USPEHOV.

Osnovna šola Sečovlje pri Portorožu

razpisuje:

- Delovno mesto računovodja
Pogoji: srednja ali višja ekonomska izobrazba, praksa za samostojno delo.
Osebn dohodek po pravilniku.
- Učna delovna mesta:
1 (en) predmetni učitelj matematika-fizika
1 (en) predmetni učitelj biologija-kemija
Pogoji: Višja pedagoška šola ali ustrezná praksa v tem pouku (z izrednim študijem).
Osebn dohodek po pravilniku. Komfortna družinska stanovanja.
- Učna delovna mesta:
2 (dva) učitelja razrednega pouka
Pogoji: Učiteljske
Osebn dohodek po pravilniku. Komfortno družinsko stanovanje.

Nastop službe pod 1. in 2. takoj, ali jeseni 1963, pod 3. pa 1. septembra 1963. Mesta bodo razpisana do zasedbe. Prijave ali informacije na naslov: OSNOVNA ŠOLA SEČOVLJE pri Portorožu.

Diplomirana filozofka

(angleščina pod A, slovenščina pod B) išče zaposlitev na srednji ali osnovni šoli v Ljubljani ali njeni okolici. Stanuje v Ljubljani. Ponudbe pod »angleščina« na upravo lista.

Tovarna VEDROG



je odprla v Ljubljani, Nazorjeva ulica 7
Institut za nego kože ter industrijsko prodajalno kozmetičnih in parfumerijskih izdelkov

Zdravniška ordinacija je odprta vsak torek, sredo, četrtek in petek od 15. do 19. in soboto od 9. do 12. ure. Prodajalna in institut sta odprta od 9. do 12. in od 15. do 20. ure. Ob sobotah od 9. do 13. ure.

Informacije in prednaročila na telefon 22-333.